

Ustanovitelji: občinske konference SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, školja Loka in Tržič. — Izdaja časopisno podjetje Gorenjski tisk Kranj. Za redakcijo odgovoren Albin Učakar

GLAS

Cena 40 par ali 40 starih dinarjev
List izhaja od oktobra 1947 kot tednik.
Od 1. januarja 1958 kot poltednik.
Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko.
Od 1. januarja 1964 kot poltednik,
in sicer ob sredah in sobotah

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Nekatere nepravilnosti v privatni obrti

Ker se nihče ni načrtno ukvarjal z razvojem obrti, je prišlo do različnih nepravilnosti — Naloga vseh organov in delovnih organizacij v občini je, da se sedanje napake odpravijo

Nekatere zakonske sprostive na področju obrti pri nas so omogočile, da se je v zadnjem času zelo razširila storitvena in proizvodna obrt. Vendar pa razvoj do sedaj ni bil povsod enak. Najbolj se je v kranjski občini razvila proizvodna obrt, manj pa storitvena. S hitrim razvojem obrti pa so se v zadnjem času povečali tudi osebni dohodki nekaterih privatnih obrtnikov, hkrati pa seveda tudi davki.

Cepprav se je privatna obrt, kot smo omenili, razvila predvsem zaradi nekaterih zakonskih sprostitev, pa so osebni dohodki nekaterih obrtnikov v zadnjem času neupravičeno visoki. Nekateri obrtniki so namreč obojati zaradi neupoštevanja zakonskih predpisov. Ugoden položaj nekaterih obrtnikov kaže vse več neprijetnih posledic in težav tudi v družbeni obrti. Cepprav organizacije in organi v kranjski občini te nepravilnosti več ali manj poznajo, so bili do sedaj premalo občutljivi za reševanje le-teh. Skratka, ker se nihče ni načrtno ukvarjal z razvojem obrti je prišlo do raznih nepravilnosti.

Resneje se je tega vprašanja v kranjski občini lotil le občinski odbor sindikata de-

lavcev storitvenih dejavnosti, ki je napravil analizo v privatnem sektorju obrti. O zbranim gradivu pa je potem razpravljalo tudi predsedstvo občinskega sindikalnega sveta.

Zbrani podatki so pokazali, da nekateri privatniki v kranjski občini zaposlujejo več delavcev, kot to dovolju-

je zakon. Tako v popoldanskem času zaposlujejo delavce, ki so v rednem delovnem razmerju drugod. Razen tega za zaposlene prijavljajo tudi manjši osebni dohodek. Ker za privatno obrt niso tako strogi pogoji o varstvu pri delu, prav tako obrtniki ni-

(Nadalj. na 2. str.)

Ocena za varnost prometa: slabo

Varnost prometa na naših cestah postaja iz leta v leto kritičnejši problem. Ne bomo tokrat pisali o subjektivnih vzrokih za varnost na cestah (vinjeni šoferji, prehitra vožnja, neprevidno prehitavanje itd.), ampak o tako imenovanih objektivnih vzrokih.

Predvsem prihaja na dan ugotovitev, da se cestne površine v zadnjih letih niso povečale, da pa je izredno hitro naraščalo število vozil na naših cestah. V zadnjih petih letih se je v Sloveniji gostota prometa povečala za 92%, registriranih osebnih avtomobilov je za 137% več, tujih motornih vozil je prišlo v našo republiko lani kar za 860 odst. več kot pred petimi leti. V primerjavi s takim porastom gostote prometa pa znatno zaostaja modernizacija cest, da ne govorimo o novih cestah. Prepočasno izgrajevanje cestnega omrežja

za izredno hitro naraščajočo gostoto prometa povzroča zlasti v turistični sezoni in dnevnih prometnih konicah večje zastoje na cestah in zmanjšuje varnost prometa. Republiški sekretariat za notranje zadeve, ki je pripravil analizo o prometni varnosti v naši republici, zato meni, da organi za notranje zadeve, katerim je poverjena varnost prometa, le deloma rešujejo ta problem, zadovoljivejša rešitev pa je odvisna v precejšnji meri od modernizacije cestnega omrežja. Na cestah bi bilo potrebno hitreje odpravljati tako imenovane črne točke, razen tega pa bi morali ceste bolj opremiti z opozorilnimi znaki, uporabnike cest pa tudi bolj obveščati o stanju na cestah (sneg, poledice, posledice poplav itd.).

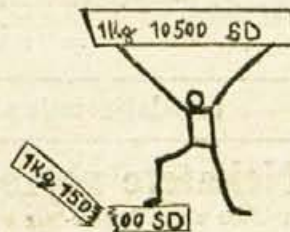
Zapisi smo že, da se je izredno povečalo število tujih motornih vozil, ki pridejo k nam. Pri tem je treba ugotoviti, da vzporedno s tem ne gre dovolj hitro rekonstrukcija in modernizacija mejnih prehodov, to pa onemogoča hitrejšo opravljanje operativnih nalog, zmanjšuje zmogljivost oz. prepustnost teh prehodov. Zato večsah v glavni turistični sezoni stoje vrste avtomobilov na mejnih prehodih. Državno mejo v vsej Jugoslaviji je prešlo v preteklem letu npr. več kot 65 milijonov potnikov (v obe smeri), od tega na območju Slovenije 59 milijonov ali približno 90 odstotkov. Do konca septembra letos pa so v Sloveniji zabeležili že več kot 60 milijonov prehodov meje. Tako hitro povečanje števila prehodov nujno zahteva tudi modernizacijo mejnih prehodov vseh kategorij.

- a

NIŽJE
CENE
VOLNI!

Obveščamo potrošnike, da lahko kupijo v 24 različnih barvah uvoženo volno, za ročno in strojno pletenje po znatno nižjih cenah v prodajalni BLAGOVNICA KRANJ

Kvaliteten
in poceni
nakup
v vseh
prodajalnah

Veletrgovskega podjetja
KOKRA — KRANJ

Privatniki in turizem

Te dni so po vseh gorenjskih občinah sestanki zasebnih gostilničarjev. Prireja jih odbor za turizem in gostinstvo Gospodarske zbornice SRS. Do teh sestankov ni prišlo slučajno, kajti privatna pobuda igra vse večjo vlogo v razvoju turizma.

Lastna gostilna pomeni danes izvor dobrega in hitrega zaslužka. Prav zaradi tega je bilo v državi lani odprto kar 2400 privatnih gostiln. Na žalost pa lahko vidimo le malo lepih, dobro urejenih gostiln. V največ primerih privatne gostilne ustrezajo le osnovnim higienskimi in tehničnim določilom. Vzrok za to je predvsem v tem, ker precej gostilničarjev začne s takšnim delom le zaradi tega, da bi hitro zaslužili. Pri tem pa zanemarjajo urejenost svojih prostorov.

Privatnim gostilničarjem bi delali krivico, če bi trdili, da so za takšno stanje krivi izključno sami. Nezaupanje v privatne gostilničarje v minulih letih je dobilo danes svoj izraz. Mnogo je takšnih, ki

začno s svojim delom v prepričanju, da jim bo njihovo pobudo prej ali slej nekdo onemogočil. Če imamo pred očmi to, je razumljivo, zakaj privatniki ne vlagajo več v svoje prostore.

V zadnjih dneh je na Gorenjskem govora o pobudi privatnikov tudi na drugih turističnih področjih. Predvsem se tu misli na lastnike privatnih turističnih sob. Občini Radovljica in Kranj sta na primer že predvideli, da naj bi v bodoče na turističnih področjih gradili takšne hiše, ki bi lahko zadovoljile turistične usluge.

Glede tega imamo na Bledu že zanimive izide. Lastniki privatnih turističnih sob oddajajo tudi več kot 20 ležišč, poleg tega pa dajo svojim gostom še hrano. Seveda se ob tem kažejo tudi nekatere pomanjkljivosti, vendar je razveseljivo predvsem to, da je privatna pobuda sprožena, kajti od nje lahko pričakujemo še veliko koristi pri razvoju turizma. P. Colnar

Kranjske osnovne šole so septembra pričele z rednim poukom plavanja v zimskem bazenu. Peti in šesti razredi osnovnih šol France Prešeren, Simon Jenko, Lucijan Seljak in Stane Zagar imajo enkrat tedensko obvezno plavanje. Ostale oddaljenejšje šole v občini so sklenile, da bodo izkoristile športne dneve za obisk zimskega bazena, oziroma za plavanje. — Foto: F. Perdan

Obiski v krajevnih organizacijah SZDL

Člani izvršnega odbora občinske konference SZDL v Kranju so se na zadnji seji dogovorili, da bodo v tem mesecu skupaj s člani nadzornega odbora občinske konference obiskali vse krajevne organizacije socialistične zveze v krajski občini. Takšen sklep je bil sprejet tudi v programu občinske konference SZDL, prav tako pa so se o tem pogovarjali na posvetovanju s predstavniki krajevnih organizacij.

Za obiske v krajevnih organizacijah socialistične zveze so se dogovorili, da se seznanijo z dosedanjim delom socialistične zveze in drugih organizacij na terenu, z morebitnimi kadrovske in drugimi problemi ter na

osnovi zbranih podatkov dogovorijo za nadaljnje delo.

Na teh obiskih (v nekaterih krajevnih organizacijah so že bili), kjer sodelujejo tudi predstavniki drugih krajevnih organizacij (ZK, ZMS itd.) se med drugim pogovarjajo o problemih, ki so bili obravnavani na letnih konferencah krajevnih organizacij SZDL, o delu krajevne samouprave, družbenih centrov, klubov, o sodelovanju z družbenopolitičnimi organizacijami in društvi itd. Prav tako pa je predvideno, da bodo v tistih krajevnih organizacijah, ki jih do sedaj še niso obiskali, razpravljali tudi o akciji Leto krajevnih skupnosti, o vprašanih zaposlovanja, zaposlenosti in kadrov-

ske politike, o organizaciji zdravstvene službe, zdravstvenem zavarovanju kmetov, o raznih oblikah obveščanja občanov, kulturnem življenju, otroškem varstvu itd.

Na seji izvršnega odbora občinske konference so se dogovorili, da bodo vse krajevne organizacije v občini obiskali do 25. novembra. Potem bodo pregledali in zbrali vse probleme in predloge in o njih decembra razpravljali na seji občinske konference socialistične zveze. Ker se bodo člani izvrš. in nadzornega odbora v krajevnih organizacijah seznanili tudi z delom in težavami drugih organizacij na terenu, bodo o teh obvestili tudi občinske samoupravne organe in organizacije.

A. Zalar

(Nadaljevanje s 1. strani)

Nekatere nepravilnosti...

majo takšnih obvez kot sorodna družbena obrtna podjetja, so lahko v primerjavi z njimi konkurenčni. Precej pa je v krajski občini tudi ljudi, ki nimajo dovoljenja za opravljanje storitvene in proizvodne obrti in zato ne plačujejo sploh nobenih prispevkov. To je le nekaj najbolj značilnih nepravilnosti v privatni obrti, ki jih je sindikat storitvenih dejavnosti ugotovil z analizo. Zato je odbor že v analizi predlagal več ukrepov, o njih pa je potem razpravljalo in jih sprejelo tudi predsedstvo občinskega sindikalnega sveta.

Tako predlagajo boljše pregled in nadzor, da bi privatni obrtniki zaposlovali res le toliko ljudi, kot dovoljuje zakon. Za zaposlene naj privatni obrtniki zagotovijo enake delovne pogoje (varnost pri delu) kot je to določeno za obrtna podjetja. Predlagajo tudi, naj tisti, ki jim je obrt

postranska dejavnost, opravljajo isto delo, za katero imajo dovoljenje. Delovnim organizacijam pa predlagajo, naj preučijo, koliko dopolnilno (popoldansko) delo ovira njihove delavce pri opravljanju rednega dela v delovni organizaciji.

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta v Kranju še posebej predlagala občinski skupščini, naj ustrežno usposobi inšpekcijsko službo za omejevanje »šušmarstva«. Delovne organizacije, ki so trenutno precej prizadete zaradi nepravilnosti in nezakonitih pojavov v privatni obrti, pa naj posamezne kršilce prijavijo pristojnim organom.

Zaključke je predsedstvo občinskega sindikalnega sveta poslalo svetu za gospodarstvo pri občinski skupščini, delavskim svetom v delovnih organizacijah in sindikalnim podružnicam v občini.

A. Zalar

Žirovnica pred volitvami

Na zadnji seji sveta krajevnih skupnosti Žirovnica so razpravljali med drugim tudi o volitvah za polovico članov sveta, ki jim letos preteče mandatna doba. Znano je, da se tudi člani sveta krajevnih skupnosti menjajo po štirih letih mandatne dobe, in to tako, da se vsake dve leti menja polovica članov sveta.

Na seji so sklenili, da bodo zbori občanov od 2. do 16. decembra letos, in sicer vas Rodine in Smokuč skupaj, prav tako Breznica in Vrba, Selo in Zabreznica ter Žirovnica, Moste in Breg skupaj. Vsaka prej naštetja vas bo decembra izvolila po enega novega člana sveta krajevnih skupnosti, razen Žirovnice, kjer bodo izvolili dva nova člana sveta.

Krajevni odbor socialistične zveze že pripravlja predlog kandidatov za nove člane sveta krajevnih skupnosti.

J. V.

V nekaj stavkih

BOHINJSKA BISTRICA — V nekaj letih se je poleg železniške postaje v Bohinjski Bistrici razvil velik lesnoindustrijski obrat Tomaž Godec, kjer predelajo za industrijo skoraj ves les iz bohinjskega kota. Doslej so les prevažali z vagončki. Pred kratkim so se odločili preurediti del skladiščnega prostora ter bodo tu za prevoz in prekladanje lesa uporabljali bočne vilicarje. Po preureditvi skladišča bo delo povsem mehanizirano.

JESENICE — V jeseniški železarni so sklenili zmanjšati število delovnih mest, da bi se tako pocenili proizvodni stroški. S tem se ukvarja posebna komisija, ki so jo imenovali organi upravljanja. Strokovnjaki jeklarne in drugih služb si prizadevajo izboljšati tudi tehnološki proces v martinarni, tako da bi dosegli enako proizvodnjo jekla z obratovanjem samo štirih siemens martinovih peči namesto s šestimi ali celo sedmimi.

JESENICE — Trgovsko podjetje Gorenjka na Jesenicah je obnovilo in povečalo svoje gostinske prostore. Preuredili so pet sob za goste, v soboto, 11. novembra, pa so v spodnjih prostorih odprli nove gostinske prostore. Namestili so tudi nove ogrevalne naprave ter v kuhinji postavili nov štedilnik.

BOHINJSKA BISTRICA — Prebivalci Bohinjske Bistrice pogrešajo kulturnih prireditev in zabave sploh. Razmeroma velik kraj ima le en hotel, bife ter kino dvorano. Od časa do časa gostuje tu dramska skupina največkrat s Hrušice pri Jesenicah. Solska mladina ob vseh spominskih dnevih ter državnih praznikih organizira proslave, medtem ko kulturno društvo glede tega ni tako prizadevno. Bistričani si žele, da bi se delo kulturnoprosvetnega društva poživilo, pa tudi od vodstva restavracije Črna prst pričakujejo, da bi ob sobotah in nedeljah organizirali ples.

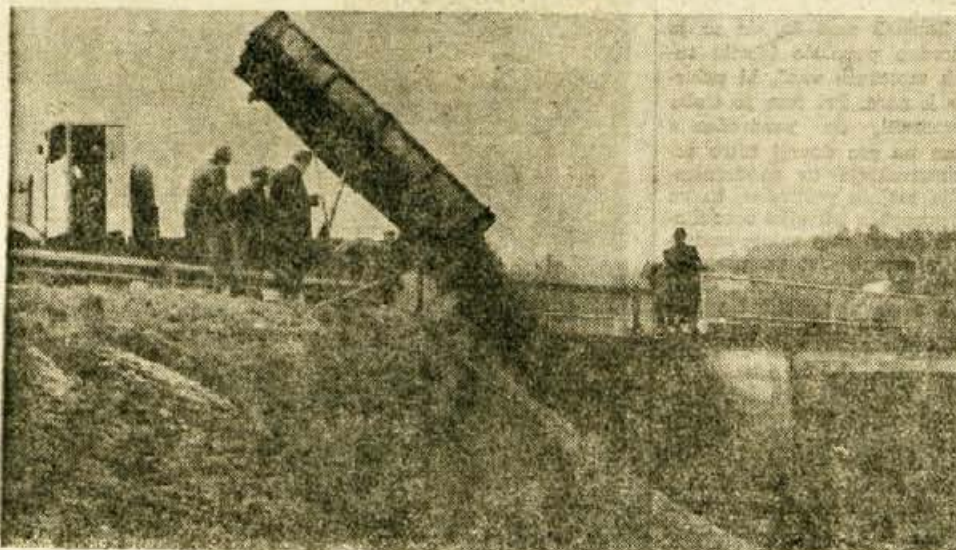
KRANJ — Letošnji največji uspeh naših alpinistov je bila odprava v gorovje Pamirja v Sovjetski zvezi. Med alpinisti, ki so ponesli jugoslovansko zastavo na Pik Lenin, je bilo največ Slovencev, med njimi tudi nekaj Gorenjcev. Zato se je planinsko društvo Kranj odločilo, da jih povabi v petek ob 19. uri na Smarjetno goro na družabni večer. S tem planinskim večerom bo planinsko društvo Kranj začelo z rednim prirejanjem družabnih večerov na Smarjetni v letošnji zimski sezoni, in sicer vsak tretji petek ob isti uri. Lani so bili ti večeri vsak tretji četrtek. Pokazalo se je, da je taka oblika družabnega življenja privlačna ne samo za ožji krog članov PD, ampak tudi za vse ljubitelje gora in prirode sploh.

KRANJ — Zveza društev prijateljev mladine občine Kranj je v soboto, 11. novembra, organizirala za družbene delavce, ki se ukvarjajo z organizacijo pionirske dejavnosti, obisk v Krško. Ob tej priložnosti so gostovali v Krškem tudi člani učiteljskega pevskega zbora Stane Žagar. Gostitelji iz Krškega so Kranjčane sprejeli v zgodovinski Kostanjevici ter jim razkazali tamkajšnje kulturne in zgodovinske zanimivosti. Izmenjali so izkušnje o delu s pionirji in mladino sploh. V bližnji prihodnosti jim bodo Krčani vrnil obisk in s tem utrdili sodelovanje in izmenjavo stališč pri delu z mladino.

KRANJSKA GORA — Turistični vrvež v gornjesavski dolini je v jesenskih mesecih zamrl. Obdobje mrtve sezone so hoteli izkoristili za manjša popravila, tako da bo vse pripravljeno že za praznik republike. V Kranjski gori je vedno dovolj tujcev iz Avstrije in Italije, ki v glavnem nakupujejo v mesnicah in delikatesah. V obeh jeseniških hotelih prenoči zdaj zelo malo gostov. Večinoma so to poslovni ljudje, ki pridejo po opravkih v železarno ali prebivalci gornjesavske doline in bohinjskega kota, ki zaradi prometnih zvez ne morejo naprej. Nekaj je tudi potnikov za Nemčijo, ki zaradi neurejenih listin ali česa drugega ne morejo preko meje. Pred kratkim je morala neka družina iz Grčije ves tečen ostati v hotelu na Jesenicah, ker jih je na potovanju za Nemčijo prehitelo rojstvo družinskega člana.

JESENICE — Zadnji čas je tovrni promet na železniški progi Jesenice—Nova Gorica živahnjši. Do pred kratkim sta vozila po tej progi le po dva para tovrnih vlakov na dan, pa še to ni bilo redno. Prihodnji teden pričakujejo, da se bo tovrni promet na jeseniški železniški postaji povečal, saj bo sem prispel tovor brazilске rude za Linz ter železna ruda za železarno Jesenice.

RATEČE — Ob zadnjih pogovorih s predstavniki občinskega odbora SZDL so prebivalci zadnje gorenjesavske vasice povedali, kaj so trenutno njihovi največji problemi. — Treba bi bilo urediti oskrbo s pitno vodo, dalje urediti televizijski pretvornik, poskrbeti za čiščenje snega z ulic pozimi itd. Ratečani se zavzemajo tudi za razvijanje dobrih sosedskih odnosov z Italijo in Avstrijo, saj ima veliko Ratečanov svoja polja onstran meje. Posebno se zavzemajo za krepitev stikov s Slovenci iz Kanalske doline.

Ko smo v četrtek obiskali Bistriški most na gorenjski cesti, ki ga je voda pri zadnjem neurju spodjedla, smo lahko opazili delavce Cestnega podjetja iz Kranja, ki so s kamioni dovažali pesek in debelo kamenje ter tako utrjevali nasip pri mostu. Po besedah predstavnika cestnega podjetja bodo z zasipavanjem rečnega brega končali še ta teden, prihodnji teden pa bodo mostni nosilce popravili s cementnimi injekcijami. Če bo vse po sreči, bo gorenjska cesta konec prihodnjega tedna spet sposobna za promet. — Foto: F. Perdani

Pogovor republiških poslancev o stanovanjski politiki na Jesenicah

Posebnost jeseniške stanovanjske problematike

Skupina poslancev odbora za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve republiškega zbora skupščine SR Slovenije in predstavnikov republiškega sekretariata za urbanizem se je v petek, 10. novembra, na Jesenicah sestala s predstavniki občinske skupščine, stanovanjskega podjetja in banke. Jeseniški sestanek je, kot že podobni sestanki v Kopru, Mariboru in Novem mestu, obravnaval razmere v stanovanjskem gospodarstvu in stanovanjski gradnji.

Jeseniška stanovanjska problematika se v mnogočem razlikuje od stanovanjske politike ostalih slovenskih mest. Lahko trdimo, da ima jeseniško stanovanjsko gospodarstvo neko posebnost, specifičnost, predvsem zaradi samega obstoja železarn kot najmočnejše gospodarske organizacije na Jesenicah, od katere je v marsičem odvisna tudi občinska politika. Se posebno velja to za stanovanjsko problematiko, saj imajo samo letos v Železarni preko 700 prošenj za stanovanja, medtem ko je teh prošenj pri občini in ostalih delovnih organizacijah skupaj le okoli 220. Zato tudi ni čudno, če je gradnja stanovanj na Jesenicah v veliki meri odvisna od ekonomskega položaja Železarn. Kot pa vemo, ta letos ne stoji najbolje in zato ni moč dobiti denarja iz sklada skupne porabe za stanovanjsko gradnjo. Sicer pa na Jesenicah omenjajo kot splošen pojav dejstvo, da jeseniške delovne organizacije skoraj ne prispevajo drugega denarja za stanovanjsko gradnjo kot samo 4 odstotke, ki jih odvajajo za stanovanjski prispevek.

Letos je morala občinska skupščina na Jesenicah zavzeti celo zaviralno stališče do tempa gradnje novih stanovanj, ki ga žele jeseniška gradbena podjetja. Razlogi za takšno usmeritev jeseniške občinske skupščine so jasno podani v tej primerjavi: danes je na Jesenicah

v gradnji ali pa šele v načrtih okoli 500 novih stanovanj v družbenem sektorju, vsako leto pa na Jesenicah zgrade le okoli 80 stanovanj, pa šče za ta prispeva največ sredstev Železarna.

Čeprav na jeseniškem področju še ni čutiti glasnih želja za gradnjo stanovanj za trg, pa se jeseniška gradbena podjetja za takšen način gradnje kljub temu zavzemajo. Zato lahko na Jesenicah ugotovljamo, da grade nova stanovanja za že vnaprej znanega kupca. Pri takšni stanovanjski gradnji prevladujejo dvo-ter-dvo- in pol sobna stanovanja s skupno površino 50 do 60 kvadratnih metrov.

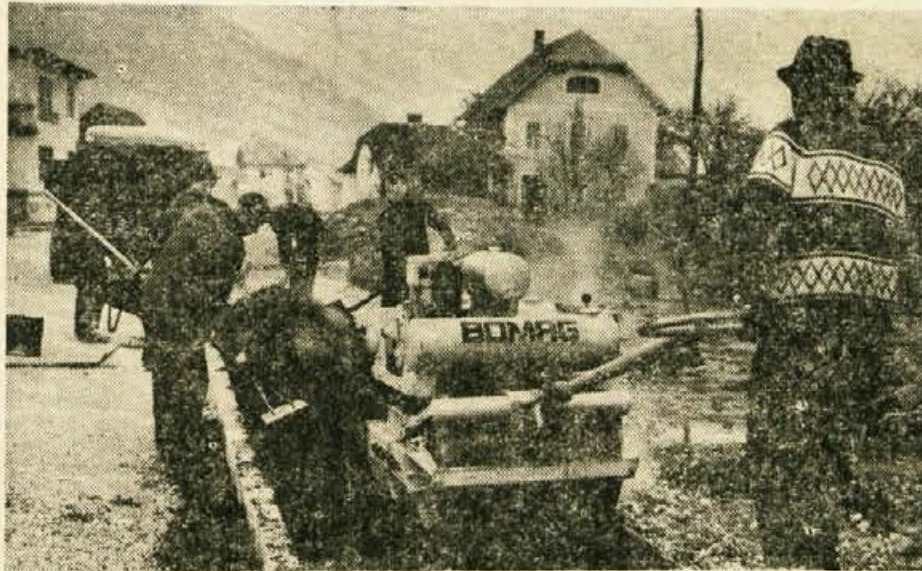
Stanovanjsko podjetje je uspešen pobudnik in usklajevalec

Poslanec odbora za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve republiškega zbora skupščine SR Slovenije ter predstavnik republiškega sekretariata za urbanizem je na jeseniškem posvetovanju zanimal tudi vloga stanovanjskega podjetja.

Tako smo lahko slišali, da nastopa stanovanjsko podjetje kot uspešen pobudnik, usklajevalec in zbiralec sredstev za nakup stanovanj in da je to njegovo delovanje za jeseniške razmere zelo pozitivno. Predstavniki jeseniškega stanovanjskega podjetja so na posvetovanju povedali, da se lastniki stanovanj strinjajo s 25-odstotnim povečanjem stanarin v prihodnjem letu, pa čeprav je prišlo na Jesenicah v zadnjem letu do znižanja osebnih dohodkov zaposlenih skoraj za 200 N din. Ravno tako so na Jesenicah mnenja, da kljub njihovi nezavidljivi ekonomski in specifični situaciji ne bi kazalo odlašati predvideno povišanje stanarin, ker to ne bi bilo v prid prizadevanjem stanovanjske reforme in stanovanjskega gospodarstva sploh.

Tako lahko zaključimo, da so na Jesenicah za dosledno izvajanje začrtane stanovanjske politike in reforme, čeprav jim njihova specifična situacija, predvsem pa neurenjenost položaja v Železarni, povzročata še obilo preglavic.

Vili Guček

V Stražišču pri Kranju delavec Cestnega podjetja Kranj hitlo asfaltirati pločnike

Tržič tudi za regionalni zdravstveni center

Petkova redna seja obeh zborov občinske skupščine Tržič je bila predvsem v znamenju priprav na bližnje zbornice volivcev, ki se bodo te dni začeli na območju občine Tržič. Tako so številni odborniki spraševali, kaj naj odgovore volivcem na določena vprašanja. Kajti, kot že omenjeno, zbori volivcev so pred vrati in zato zavzetost odbornikov, da ustrezajo svojim volivcem, ni naključje.

V nadaljevanju seje občinske skupščine Tržič je predstojnik sveta za družbeni plan in finance seznanil odbornike, da bo letošnji občinski proračun nekoliko višji, kot so to predvideli s planom, medtem ko pa bodo nekateri dohodki manjši. Največje povišanje dohodkov je pri občinskem prometnem davku od prodaje nepremičnin, prometnem davku od alkoholnih pijač, pri dohodkih od upravnih taks, občinskem davku od prodaje blaga na drobno in pri prispevkih od skupnega dohodka občanov. Skupna vsota omenjenih dohodkov je 433.692 N dinarjev.

Manjši dohodki, kot je bilo predvideno v načrtu, pa so pri prispevkih iz osebnih dohodkov v kmetijski dejavnosti zaradi škode, ki jo je

povzročila toča in komunalnih taksah. Skupaj znašajo ti manjši dohodki 105.760 N din. Če primerjamo prvi znesek z drugim, vidimo, da bo imela tržiška občinska skupščina svoj proračun za leto 1967 za 327.932 N din višji, kot so to predvideli. Omenjeno vsoto nameravajo v Tržiču razdeliti takole: za negospodarske investicije (zunanja ureditev blokov v Bistrici, razsvetljava Tržič — Bistrica in razsvetljava stolpnice v Tržiču) 205.366 N din, za dograditev kulturnega doma v Lomu 68.435 N din, za proračunsko rezervo 49.999 N din in za obvezni rezervni sklad 4132 N din.

Za sredstva iz proračunske rezerve je že zaprosila tržiška občinska gasilska zveza, društvo upokojencev, uprava javne varnosti iz Kranja in svet za zdravstvo in socialno varstvo.

Pred zaključkom seje so odborniki obeh zborov občinske skupščine Tržič soglasno sprejeli predlog za ustanovitev regionalnega zdravstvenega centra v Kranju in spisek članov in predsednika Sveta regionalnega zdravstvenega centra. Od tržiških zdravstvenih delavcev sta v tem spisku dr. Andrej Robič, ki bo predsednik Sveta regionalnega zdravstvenega centra Kranj in dr. Tone Martinčič, ki bo član omenjenega sveta. V. Guček

Priznanje za loški prospekt

Na gostinsko turističnem zboru v Rogaški Slatini, ki je bil v sredini oktobra, je med petnajstimi razstavljenimi prospekti dobil posebno priznanje Turistične zveze Slovenije prospekt Skofje Loke. Dobro oceno mu je prinesla predvsem lična oprema, pa tudi to, da lepo predstavlja še manj znano turistično področje. Prospekt je založil Turistični informacijski biro v Skofji Loki, opremila pa sta ga Edi Sever in ing. Tone Mlakar. Stiskan je bil junija v 30.000 izvodih.

Šumi
90 let odlične kvalitete

Za dolgoletno zaupanje

Ob
90
letnici

po
znižanih
cenah

čokolada Gorenjka
bonboni Bacchus bar
bonboni Fructus bar
žvečilni gumi Zoitorepec

Dohitite v vašo trgovino
Ne zamudite izredne priložnosti

Julka Dolžan - Kodrasova

Samouka učiteljica, vzgojiteljica, režiserka in igralka

Majhne postave, nadarjene glave, odprtega srca, nikdar prva, nikdar tretja, večno druga v režiji in igri — to je Julka Dolžan ali po domače Kodrasova iz Zabreznice. Na letni skupščini zveze kulturno-prosvetnih organizacij občine Jesenice oktobra letos so Julki za dolgoletno aktivno delo v Svodobi Breznica podelili Čufarjevo nagrado, diplomu s Čufarjevim portretom in 50.000 S din. Julka je to priznanje in nagrado zaslužila.

V Talijin hram (Talija je starogrška boginja gledališča) je vstopila ko ji je bilo sedem let; to pa je bilo 1911. leta. Takrat je nastopila v otroški igrici Večna mladost in večna ljubezen. Kakšno naključje naslova prve igrice, Julka se je »poročila« z amaterskim gledališčem, zvesta mu je bila prek 55 let, na odru pa je »večno mlada«.

Za nadarjeno Julko pri Kodrasu ni bilo denarja, da bi jo šolali, ker je bilo pri Kodrasu 11 otrok. Zato je Julka uspešno opravila le 8 razredov osnovne šole na Breznici, nato pa se je izučila za šiviljo. Med vojno pa je zablestela v visokem narodnem ponosu in zavesti, ki ji je prineslo zasluženo priznanje. V Zabreznici je ustanovila slovensko šolo in po skednjih skrivaj učila otroke slovenske besede, brati, računati, peli in igrati. Njeno šolo je obiskovalo tudi do 40 otrok iz okolice. Otroške igrice Skrb in smrt V boj za mamico, Čar gozda in druge je režirala in uprizorjala na skednjih pri Komarju, Čehlu, Stojanu in Kramarju, medtem ko so po vasi patrolirali nemški vojaki. Tedanji šolarji in igralci so danes že možje in žene: Cajhnov Mirko, Stojanov Janez, Kodrasov Janez, Čehlova Ivanka, Matijeva Eva in

Marija, Godlerjeva Zofka, Bohinčeva Majda itn. Nemci so njeno dejavnost odkrili, jo poklicali na zagovor in ji strogo zabili, da lahko podučuje samo v nemškem jeziku in nemški jezik. Julka jih ni poslušala in je še naprej do konca vojne poučevala v materinem jeziku. Zato so ji partizani po osvoboditvi dejali: »Takšno učiteljico potrebujemo«, in jo postavili z odločbo za učiteljico na osnovni šoli na Breznici, kasneje pa za vzgojiteljico. Za delo med vojno so ji priznali delovno dobo od 1942. leta. Ker je bila že v letih, ni želela študirati, da

bi si tako pridobila potrebnih kvalifikacij za delovno mesto učiteljice. Pred tremi leti so jo upokojili. In to zasluženo. Toda dramski igralški skupini je še vedno ostala zvesta. Pomaga režirati in nastopa v raznih vlogah pri igranjih odraslih, upokojenec ali pa (kar najrajši dela) v otroških igranjih. Tudi če se ne pojavi na odru, je njeno delo občutiti v vsaki igri. Zato je aplavz v dvorani obnem aplavz za Julko, pa čeprav je v tistem trenutku nekje za kulisami kot šepetalka ali pa v sobi pri šminkanju igralcev. Takšna je Kodrasova Julka. **Jože Vidic**

Julka Kodrasova kot Vođetova vdova v igri »UTOPLJENE«

V sejni dvorani občinske skupščine je bilo v soboto zanimivo mladinsko tekmovanje Spoznavajmo svet in domovino. Pomerili so se mladi tekmovalci iz Slovenskih Konjic in Radovljice. Odgovarjali so na vprašanja o zasedanju OZN in o zgodovini slovenskega gledališča. S sodelovanjem RTV je oddajo v Radovljici vodil Marjan Kralj. Na silki zmagovalna ekipa Radovljice, ki je premagala slovenske Konjice z rezultatom 21:15 točk.

Ekipa Radovljice: Peter Vengar, Milena Dežman, Milan Odar

S. Vengar

Pred koncertom koroških pevcev v Kranju in Bohinjski Bistrici

V soboto, 18. novembra, ob 19.30 bo v dvorani Prešernovega gledališča v Kranju pod vodstvom dr. Franceta Cigana koncertiral koroški pevski zbor Jakob Petelin-Gallus iz Celovca z izbranim sporedom slovenske umetne in koroške ljudske pesmi. Naslednjega dne (v nedeljo) ob treh popoldne se bo z istim programom predstavil še poslušalcem v Bohinjski Bistrici.

Pevski zbor Jakob Petelin Gallus je bil ustanovljen pred sedmimi leti. Pri prvem nastopu je sodelovalo le 28 pevk in pevcev. Letos pa je uspelo pridobiti temu zboru že 58 članov. Od teh jih je 18 iz Celovca, medtem ko so vsi ostali z dežele. K pevskim vajam prihajajo iz Kneže na severu, iz Pliberka, Skocjana in Kamna na vzhodu, iz Sel in St. Janža na jugu, iz St. Jakoba, Maloš in Beljaka na zahodu Koroške. Razmere za uspešno delovanje zborov so zaradi tega mnogo težje, vendar kljub temu zbor dosega vidne uspehe. V Celovcu je sodeloval pri raznih skupnih in osrednjih prireditvah koroških Slovencev, med rojaki na Koroškem je priredil 20 samostojnih koncertov, nastopil pa je tudi med slovenskimi rojaki v Trstu, Gorici, nadalje v Rimu, Nici in Astiju; trikrat se je udeležil tudi mednarodnega tekmovanja pevskih zborov v Gorici. Glasbeno-vzgojni vodja in

dirigent zborov je od njegove ustanovitve dr. France Cigan, učitelj glasbe na slovenski gimnaziji v Celovcu. Zboru sedaj predseduje Urhej Kassel, vodja ljudske šole v Kneži pod Svinjo planino.

Sobotni koncert, ki ga bo izvajal mešani in moški pevski zbor, bo obsegal 23 umetnih in koroških ljudskih pesmi. Med njimi sta tudi dve Jakoba Gallusa, katerega ime si je zbor nadel. Nadalje bodo izvajali skladbe P. Ljuparja, H. Vorglča, R. Simonitija, L. Kramolca, P. Kernjaka, O. Deva, V. Mirka, S. Miheliča in F. Cigana. Zbor bo prikazal tudi literarno in glasbeno zanimive stvaritve koroške kulturne delavke Milke Hartmanove v harmonizaciji F. Cigana in M. Tomca. Pevski zbor bo izvajal svoj program v slikovitih narodnih nošah.

Vstopnice za ta zanimiv glasbeni večer so že v prodaji na kranjski glasbeni šoli. **Dušan Stanjko**

Filmi, ki jih gledamo

SHANE — dobri, stari western — film je zdaj pri nas že drugič. V »Makedonija filmu« so se odločili, da ga bodo ponovno kupili. K tej odločitvi jih je vodil spomin na precejšnje denarje, ki jih je prvi distributer zaslužil pri nas s tem filmom, saj je znano, da je imel in da še vedno ima Shane po svetu veliko gledalcev.

Film ni western v klasičnem smislu. Ni tisto, kar smo gledali in gledamo iz tedna v teden v kinematografih. Značilno zanj je, da ima za to vrsto filma nenavaden problem. Srečata se dva svetova, dve generaciji, dvoje različnih pogledov na življenje in dvoje različnih pojmovanj.

Konflikt nastane med »Pionirji«, osvajalci »divjega zahoda« in njihovimi nasledniki, ki prav tako žele živeti v istem prostoru, le da jih prvi naseljenci pri tem ovirajo, ter jih hočejo pregnati.

No, Stevens tu ni šel v širino. Orisal nam je predstavnik prvih, premo zaščitni predstavnik drugih. Ti, drugi, so zbrani v družini, ki ji čisto po naključju pride na pomoč revolveraš Shane.

Po tej scenarijski predlogi Stevens ni imel posebno težkega dela. Estet je in tako je posnel filmsko izrazno zelo lep film. Večasih nas Shane spominja na Fordovo Karavano hrabrih. Sicer pa je dosledno uporabljal vse, kar

so filmski ustvarjalci našli že pred njim.

Marsikaj, kar sledi iz osnovnega nasprotja v tem filmu, nas ne prepriča. Nekateri simboli so popolnoma odveč, prav tako tudi sentimentalni poudarki. Treba pa je priznati, da je v ostalih westernih tega še zdaj veliko več kot v tem filmu in da je takšen film tako scenško, kostumsko in deloma tudi problematsko, redkost.

Ta slednja neobičajnost pa je film zapisala tudi v zgodovino.

FANTOMASOVA VRNITEGV — Fantomas se je vrnil, odšel in kmalu bo spet pri nas — V filmu igrajo Jean Marais, Luis de Funes in Mylene Demongoel. Vsi trije, lepa Mylene, Jean in Luis, se celi dve uri trudijo, da bi nas zabavali. To jim večasih resda tudi uspe. Predvsem to uspeva de Funesu, ki si je zopet izmislil nekaj posrečenih šal in pravih filmskih gagov.

Marais je lep Francoz. Mylene lepo dekle. Vse skupaj pa, kar se dogaja na platnu, je akcijska, šaljiva, smešna in neverjetnostih in s tehničnimi izumi, ki jih vidimo to pot prvič v filmu, zabeljena zgodba o skrivnostnem Fantomasu, ki ugrablja znanstvenike.

Malce naivno se zdi gledalcu vse skupaj. Kljub temu pa bodo gledalci ta film gledali, se zabavali in sproščeno smejali. **B. Sprajc**

Anketa med člani ZB v Škofji Loki 22 borcev potrebuje stanovanje

Znano je, da stanovanjski problemi borcev NOV kljub skrbi družbenopolitičnih organizacij še vedno niso povsem rešeni. Zato je organizacija zveze borcev v Škofji Loki pred dobrim mesecem izvedla anketo med svojimi člani. Ta je pokazala, da na področju škofjeloške občine nima stanovanja še 22 borcev, nekateri pa bi radi s posojilom izboljšali svoje stanovanje. Tako prosijo na območju Selške in Poljanske doline za 81 milijonov starih dinarjev posojila 61 kmetov borcev, 30 upokojenih borcev na področju občine za 41.800.000 din in 31 zaposlenih borcev za 36.500.000 starih din posojila. 122 prosilcev torej skupno prosijo za 158.900.000 din posojila. Seveda pa organizacija ZB v Škofji Loki z osmimi milijoni, kolikor jih ima, ne more ustreči vsem prošilcem.

Ker pa verjetno denarja tudi v bodoče ne bo na pretek, je komisija za socialna in zdravstvena vprašanja pri ZB v Škofji Loki izdelala točkovni sistem, po katerem bodo ocenjevali upravičenost prosilca do stanovanja ali posojila. Prednost pri dodelitvi stanovanja ali posojila bodo imeli tisti borci, ki bodo dosegli večje število točk. Pri ocenjevanju bodo upoštevali čas udeležbe v NOB, stopnjo invalidnosti, socialni položaj, zdravstveno stanje in aktivnost v družbenopolitičnih organizacijah.

Kljub trenutno majhnim sredstvom organizacija ZB v Škofji Loki upa, da bo s pomočjo občinske skupščine, rešila stanovanjski problem 22 borcev v treh letih. Prav tako pa bodo poskušali vsako leto v okviru možnosti odobriti čimveč posojil. Tako bodo v tem letu lahko dali posojilo približno osmim prosičim, ki bodo dosegli po sprejetih kriterijih največ točk. Upravičenost dodelitve stanovanj in posojil posameznikom, ki jih bo izbrala komisija pri ZB, pa bo preverila še občinska komisija za zadeve borcev in invalidov, tako da bodo stanovanja in posojila dobili res najbolj upravičeni. S. Zupan

Iščemo primerna lokala
v Kranju in na Jesenicah

ZA PRODAJO VINA IN DRUGIH
ALKOHOLNIH PIJAČ
(preko ulice).

Ponudbe pošljite na naslov
KK Ptuj, kletarstvo »Slovenske gorice« Ptuj.

Ljudje

V ZDA se sicer še ni začela »največja predstava na svetu«, kakor radi imenujejo svoje predsedniške volitve, pač pa se njeni prvi odzivi že kažejo v ameriški zunanji politiki. Čeprav je dolgo vse kazalo, da vietnamska vojna ne bo vključena v volilni boj, so v sedanjih neuradni fazi predvolilne kampanje začele leteti z vseh strani na predsednika Johnsona obtožbe. Pritožujejo se tisti, ki zahtevajo večjo angažiranost kot tudi tisti, ki si žele pomiritve.

Johnson lovi ravnotežje med »jastrebi in golobi« (tako namreč v ZDA imenujejo pripadnike obeh različnih stališč) in prav v smislu tega si lahko razlagamo tudi izjave njegove administracije in

Predvolilna kampanja in Vietnam

njega samega v zadnjem času.

Predsednik Johnson je na svoji neuradni predvolilni turneji na letalonosilki Enterprise izjavil, da so ZDA pripravljene na pogajanja kjerkoli. Na Hanoi se je obrnil z besedami: »Vi nas silite, da se borimo. Recite samo besedo in naš prepričanje bo pokopan pod valovi.« Miroljubna ponudba je še razumljivejša, če vemo, da da Johnson izredno veliko na javno mnenje in da je zadnja ugotovitev Gallupove ankete pokazala, da 41 odstotkov Američanov meni, da je treba vojne operacije ali zmanjšati ali pa se umakniti iz Vietnamu.

Seveda, kljub vsem takšnim in podobnim »miroljubnim« ponudbam ne more slepo slediti besedam. Besede so besede, a dejstvo je nekaj

drugega. Čeprav Amerikanci ne pristajajo, da bi govorili z osvobodilno fronto, kot z enakovrednim partnerjem (laste si pravico, da presojava o tem, kdo se lahko in kdo ne more pogovarjati o miru), pa se želijo postaviti v nekakšno vlogo nevtraleca, saj govorijo, da bi se srečali na nevtralnem terenu (v mislih imamo ponudbo, da bi se sestali na Eenterprisu). Pri tem, kot kaže, pozabljajo, da je predsednik Ho Si Minh predčasno še dejal, da se je pripravil sestati kjerkoli, vendar, da pri tem ni pozabil na to, da je ena izmed vojskujočih se strani osvobodilna fronta, v katerem imenu ni poblaščen govoriti.

Težko je reči, da je na samem bojišču v Vietnamu ostala slika nespremenjena. November je bil namreč najbolj krvav mesec v vojnem

koledarju. Samo v desetih dnevih bojih v okolici kraja Day To je padlo na obeh straneh več kot 500 vojakov.

V zadnjih dneh so najsrdečiji boji z Američani na treh področjih: ob kambodški meji, severno od Saigona in ob tromeji med Laosom, Kambodžo in Vietnamom.

Ameriški poročevalci ugotavljajo, da »imajo komunisti še vedno pobudo in da se kljub letalskim napadom nadaljuje infiltracija«. Prav zadnje dni so dobile osvobodilne sile precej minometalcev in raket, tako da žive Amerikanci v veliki negotovosti. Najbolje je to povedal neki ameriški obveščevalni oficir: »Vemo, da so na nebu okoli nas gosti oblaki, ne vemo pa, kje bo deževalo.«

P. Colnar

in dogodki

Tesnejša povezanost zasebnih gostilničarjev

Sestanek zasebnih
gostilničarjev s tržiškega področja

Tržič, 14. novembra. — Strokovni odbor za turizem in gostinstvo Gospodarske zbornice SRS je organiziral danes v Klubu gospodarstvenikov v Tržiču sestanek zasebnih gostilničarjev iz tržiške občine.

Zasebno gostinstvo se je začelo v zadnjih letih hitreje razvijati tudi v tržiški občini. Leta 1962 je bilo npr. v občini pet zasebnih gostišč, letos pa jih je šestnajst, število sedežev v privatnih gostiščih se je dvignilo od 643 v letu 1965 na letošnjih 835. Največji zaostanek je zabeležen pri ležiščih, saj celo tržiško privatno gostinstvo razpolaga le s sedmimi.

Skupščina posveča veliko pozornost razvoju privatnega gostinstva. Prizadevajo si, da bi se le-to razvilo tudi po odročnejših krajih, tako da ne bi bil usmerjen ves tržiški turizem izključno na hitro cesto proti Ljubelju. Zanimivo je, da imajo občani na razpolago vso potrebno dokumentacijo, tako, da ima vsak možnost (seveda če ima denar) takoj dobiti vse potrebne načrte.

Tržiški gostilničarji se srečujejo v svojem delu s podobnimi težavami kot drugod po Gorenjski, največja težava pa je vprašanje njihove povezave. Na sestanku so zaradi tega sklenili, da bodo ustanovili posebno sekcijo pri Klubu gospodarstvenikov, ki bo s sodelovanjem strokovnega odbora za turizem in gostinstvo lahko razlagala pred skupščino probleme, ki jih je treba urediti za še večji razmah te veje gospodarstva.

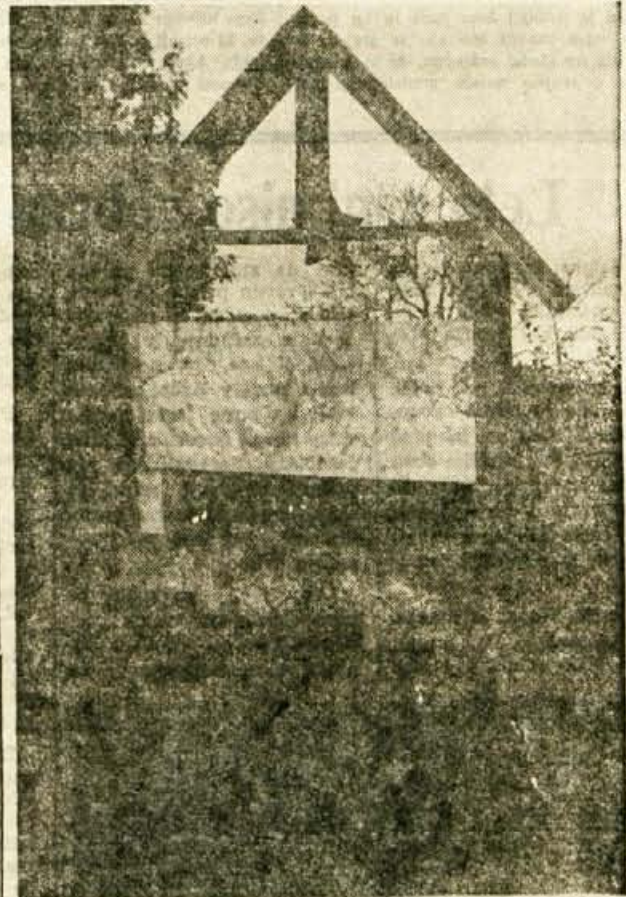
P. C.

Prijateljsko srečanje

Združenje šoferjev in avtomobilstvo podružnice Tržič je v soboto v restavraciji Kompassa na Ljubelju priredilo prijateljsko srečanje s člani združenja tovarne TAM iz Maribora. Pokrovitelj tega srečanja je bilo avtobusno podjetje SAP Ljubljana. Prisostvovali pa so mu tudi člani republiškega združenja.

Po zelo uspešnem humoriističnem programu, v katerem so sodelovali gostje in domačini, je v vmesnih točkah nastopil priljubljeni trio Goričan. Naslednji dan pa so udeleženci tega prijateljskega srečanja tekmovali v cestno prometnih predpisih.

- dh

Te dni smo prejeli v uredništvo dopis Mirka Anžiča iz Portoroža. Piše nam, da je za dan mrtvih obiskal spomenik padlim borcem Cankarjevega bataljona na Bukovem vrhu pri hišni številki 23, po domače pri Skoblu. Bil je razočaran, saj je bil spomenik zapuščen in neobiskan, ter sta ga z ženo v največjem dežju uredila. Predstavniki ZB v Škofji Loki so nam dejali, da ne vedo, kdo je odgovoren za ureditev spomenika. Po stavila ga je organizacija ZB Logatec, ne vedo pa, kdo naj skrbi za njegovo ureditev, ker je prav tu nekje meja med občinama Logatec in Škofja Loka. Kdorkoli že, menimo, da bi spomenik padlim borcem Cankarjevega bataljona, vsaj ob takem prazniku kot je dan mrtvih, moral biti urejen. Na sliki: zapuščen spomenik na Bukovem vrhu

Beli pajek

• 13 •

»Fino delo, tale zanka,« je priznal. Iz najboljšega materiala, pa vendar mehka in upogljiva, da bi z njo lahko zadavil kuro. Imeli ste res neverjetno srečo, da ste se izmuznili iz nje,« je nadaljeval čez nekaj časa, »toda ne zanašajte se več. Če ne boste posebno pazili in zelo preudarno ravnali, ne dam od danes naprej niti beliča več za vaše življenje. Možak vam bo odslej trdo za petami in nekaj bi stavil, da se na druge neprijetnosti prav tako dobro razume kot na metanje lasa. Če vas dobi kdaj pred svoj revolver, bo komaj tako obziren kot ste bili vi, da bi streljal pol cole od vaše glave. Pozor torej in hodite odslej okrog z odprtimi očmi!»

Ko je seržant zapustil pisarno svojega šefa, je bilo v sobi št. 7 nekaj časa vse mirno. Potem pa se je iz teme v ozadju odrgala visoka, vitka postava in sedla za mizo. Tudi zdaj se ni dalo videti drugega kot snežnobelo srajco, na prsih speto z dvema bisernima gumboma, obraz pa je bil tudi zdaj v temi. Kazalo je, da je komisar Conway v večerni obleki. Nekaj časa je obral žaromete, potem pa je pozvonil: »Pokličite seržanta Mealsa!« je ukazal vstopivšemu stražniku.

Meals je prihitel brez sape in ko je za pisalno mizo zapazil bleščéčo se srajco, je pripril oči ter gledal natančno, da bi končno spoznal o svojem novem predstojniku kaj

več kot samo njegov glas. Toda obe svetilki sta bili tako preklemano premeteno postavljene, da so mu očmi vedno bolj odpovedovale službo, čim bolj je buljil v pisalno mizo.

Komisar je menda imel navado, da je z začetkom pogovora vedno nekoliko odlašal. Zato je menil seržant, da mora začeti on. »Danes zvečer sem bil že trikrat pri vaših vratih, Sir,« je javil uslužno.

»To nima nobenega smisla. Potrpeti morate, pač, da vas dam poklicati. Torej — je kaj novega?«

»Da, kapitan,« je končno zajecjal in njegove prijazne oči so nemočno mežikale proti luči. »Tiče se Mrs. Irvine.«

»No, vzemite si stol in začnite!« ga je pozval nevidni šef in Meals je z olajšanjem ugotovil, da je zvenel njegov glas dokaj prijazneje kot prvič. To ga je opogumilo, zato je stopil nekaj korakov naprej, da bi sedel k pisalni mizi, kjer je v temnih obrih videl stole. Toda korak mu je takoj zastal, kajti glas je nenadoma postal sila neprijeten.

»Ostanite tam, kjer ste! Stol imate pri roki. — Kaj je torej z Mrs. Irvine?«

Pokorno in skromno je sedel seržant na rob najbližjega stola.

»Nekaj sem zvedel o njej, kar bi utegnilo biti važno,« je začel. »Seveda ne morem tega presojati, ker pač ne vem, za kaj pravzaprav gre. — Najprej sem se trudil, da bi poizvedel, kje se zadržuje Mrs. Irvine od pete ure popoldne, ko redno skoro vsak dan zapusti svoje podjetje, pa do svoje vrnitve okrog polnoči, toda, žal, nisem prišel do konca. Sledil sem ji lahko vedno le do velikega hišnega bloka na oglu New Bond Streeta, ki sestoji iz šest poslopij in ima dva prehoda, kjer je promet vedno zelo živahen. Tu sem jo vedno zgrešil in ne vem, ali je

smuknila po katerih izmed številnih stopnic navzgor ali se je izmuznila skozi katerega od prehodov. Jutri pa si bom vzel nekaj ljudi in jih postavil k izhodu. Potem se bo pa že pokazalo. Če ostaja v bloku, menda ne bo posebno težko zvedeti, kam zahaja in kaj počne.«

Meals se je rahlo odklanjal in vprašujoče zrl v pisalno mizo, kot da pričakuje od tam pritrilne besede, toda v temi je bilo vse tiho in seržant je v zadržki pokal s členki na prstih.

»To pa seveda ni tisto, zaradi česar bi bil tako rad govoril z vami, kapitan,« je končno nekoliko negotovo nadaljeval, stemveč je to mnogo resnejša zadeva.«

Spet je umolknil in bi bil dal ne vem kaj, da bi bil mogel videti obraz komisarja, zakaj govoriti takole v prazno, ne da bi človek slišal kak odgovor, je bilo pač preveč za njegove živce.

»Mislim namreč, da je Mrs. Irvine tista dama, ki jo je sprejel Lewis v zelenem salonu tik pred svojo smrtjo,« je planilo iz njega, ko se mu je molk predstojnika zazdel le preskrivnost.

»Vraga — odkod pa imate to?« se je nenadoma oglasilo izza pisalne mize in seržant je opazil, da si je končno le priboril posebno pozornost. To je nemalo dvignilo njegovo samozavest in postal je odločnejši.

»To sem dognal,« je odvrnil in ponosno pokimal z glavo. »To se pravi,« je zavrnil sprumno, »kolikor se takole pač da dognati. Toda vratar v klubu Sedeminsedemdesetih mi je zatrdil, da je bila čisto gotovo Mrs. Irvine. Že prej jo je večkrat videl z Lewsom. Nekoč jo je Lewis celo spremil po veži do njenega voza in jo čisto glasno ogovoril

z njenim imenom. Vratar do zdaj sploh ni hotel govoriti o tem, zdaj pa se mi zdi, da se je začel bati in se mi je zaupal. Ali boste zadevo zasledovali, kapitan?«

Iz čepa je privlekel debelo službeno listnico in jel brskati po njej.

»Za vsak primer sem izstavil povabilo za Mrs. Irvine, da bi lahko razčistili važno točko, Potem se bo tudi izkazalo, čigave so ro-kavice in prstan. — Manjka le še čas in vaš podpis, kapitan.«

Končno je našel papir in se pripravil, da ga ponese k pisalni mizi, ko ga je spet ustavil ostri glas iz teme: »Ko boste odšli, pustite papir na stolu. Sam bom vstavil čas in poskrbel za dostavo, kadar se mi bo to zdelo potrebno.«

Meals je spet zlezal sam vase in spet je trajalo nekaj časa preden je toliko premagal svojo čudno zadrego, da je mogel nadaljevati. »Mrs. Irvine je pred nekaj dnevi nastavila tudi sekretarja,« je obotavljaje se začel. »V podjetju precej govorijo o tem, ker do zdaj kaj takega še ni bilo in ker ni novi nastavljenec nič kaj primeren za razmere tam. Menda je tak kot pustolovec po rodu in nastavljenec mislijo, da je morala Mrs. Irvine imeti posebne razloge za to, da ga je nastavila.«

Seržantu se je obraz razlezel v nasmeh in bil je kaj zadovoljen sam s seboj. »Ime mu je Ralf Hubbard in našel sem ga tudi že v naših arhivih. Vedno so bile malenkosti, ki jih je zagrešil, goljufije pri igri, dejansko upiranje policijskim organom, izdajanje nepokritih čekov, napačne prijave in še nekaj podobnih stvari, ki jih odslužiš s tremi do petimi meseci sedenja.«

(Nadaljevanje)

Leta zanj niso nobena ovira

Po dolgem času me je pot spet zanesla v Kropo. Sivi, svinčeno težki oblaki niso obetali nič kaj lepega vremena.

»Pa se menda ne bojite dežja?« me je nekdo ogovoril. Obrnil sem se in pred stavbo Umetne kovaške obrti zagledal starejšega moža, ki je na vrata hiše na drugi strani ceste ravno pripenjal lepak za krvodajalsko akcijo.

»Mohorič Franc, se imenujem,« mi je dejal, ko sem mu segel v roko. »Od Glasa pra-

vite, da ste. Potem pa ste prišli ravno prav.« Začuden sem ga pogledal in najbrž je ujel to začudnje v mojih očeh. »Veste, 18. novembra bomo imeli v Kropi odvzem krvi, pa boste lahko prebivalce Kropa obvestili vi prek časopisa.« »Seveda,« sem mu pritrdil in ko je pripel še zadnji lepak na lesena vrata, sva sedla na klopi pred sosedsno hišo.

»Ali vas ne bo zeblo, če bova sedela kar tu na prostem?« sem ga vprašal. »O, nikar se ne bojte, mene ne

zebe tako kmalu, pa čeprav jih imam že 74. Vidite, še vedno sem čil in živahen. Če le morem, naredim to propagandno delo za Rdeči križ.«

Pripovedoval mi je z mladeniško zavzetostjo, da je predsednik Rdečega križa v Kropi že 18 let, da ima poleg te funkcije še položaj predsednika nadzornega odbora turističnega društva, da je še v drugih društvih, skratka človek skoraj ne bi pričakoval, da ima pred seboj moža, ki se povsod tako aktivno udeležuje. Da, njegovih 74 let in pa njegova aktivnost, bi bila lahko nekaterim lep zgled.

Žal me je čas priganjal in posloviti sem se moral. »Upam, da niste danes zadnjič v Kropi. Drugič si vzemite malo več časa, pa bova malo dlje pokramljala, če bo čas, pa vam bom razkazal še kroparske znamenitosti.«

Kdo bi se mogel odreči tako prijaznemu vabilu, zato sem mu obljubil, da me bo pot spet kmalu zanesla v Kropo.

Vstala sva s klopi, si stisnila roki kot stara znanca in se poslovila. Ko sem se napolnil k avtu, sem se obrnil: Mohoričev Franc je pritrjeval lepak za krvodajalsko akcijo že na drugo oglasno desko...

VIII G.

Pogrebna služba tudi v Tržiču

Od prvega novembra naprej imajo tudi Tržičani urejeno pogrebno službo. Komunalno podjetje je delno z lastnimi sredstvi, delno pa s posojilom zgradilo mrliško vežo. Poleg mrliške veže pa so v novi stavbi še prostori pogrebne službe. Pri tej službi se lahko naroči vse potrebno za pogreb, vence, telegramska obvestila svojcem itd. Tako urejeno pogrebno službo je Tržič že dlje potreboval.

Porast prebivalstva v Tržiču

V tržički občini je bilo ob koncu letošnjega polletja 11.885 prebivalcev, od tega 6291 žensk in 5594 moških. Do konca letošnjega polletja se je v Tržiču rodilo 120 otrok, medtem ko je umrlo 74 ljudi. Tako se je število prebivalstva povečalo za 0,9 odstotka.

Rešitev križanke št. 12

1. NIŠAVA, 6. BENES, 12. IZKLOP, 13. OLIKA, 14. STREL, 15. TRAKAR, 16. KOLA, 17. RIBNO, 18. OKA, 19. SOSA, 20. LAS, 23. TOMSK, 25. LATA, 26. SKIROŠ, 28. MAJER, 29. KECAL, 30. MILENA, 31. IRALA, 32. KRAVAJ

Miha Klinar: Mesta, ceste

Domov

III. DEL

Tako nekako je v članku »Do dem-zmago antante ali bojem proletariata?« pisal v »Napreju« dr. Henrik Tuma.

Da, samo mednarodni revolucionarni

A kako? Internacionale ni! Pokopali voditelji sami že prve dni vojne. Potepi osvoboditvi delavstva, o osvoboditvi vs osvoboditvi vseh izrabljenih in zatiranih

Tako je razmišljala Stefi sinoči, pre In o tem razmišlja tudi sedaj, ko se v počasni poštini kočiji po kobariški ce slišati možnarje.

Slavko molči in je ne moti v vprašan nu in o drugih, o katerih mora molčati In tudi Rozika je zamišljena, le da in sreči, ki jo čaka zvečer v hiši njene no najboljše prijateljice Stivčeve.

»Se četrto ure in bomo izstopili,« raz loči do mesta, kjer se bo skoro prazna k steza k brvi čez Sočo.

Toda konji so počasni in ne topotajo Rozi. Sele čez pol ure se ustavijo...

Ko pridejo do vasi, ljudskega tabora šajo nekega neznanega (vsaj Stefi in Rozi gospoda, ki pravkar govori, kakor da bi

»Se malo in še malo (Stefi misli, da b tžrek: Se malo in še malo in videli me v v najbližji prihodnosti, bo cesar izpolnil s cesarstvom združen jugoslovanski drž slovenski voditelj med voditelji, naš ka Korošec, odločen, da v parlamentu še bo tev zahtev naše slovenske majniške dek cesar Karl! Naj živi naš voditelj dr. Anto ja! Naj živi svobodna jugoslovanska drž in svobodoljubne Avstrije!«

»Avstrija? Jugoslovanska država v A

Franc Mohorič pri delu

Ljudska pesem iz Tupalič

Med pripovedkami iz okolice Preddvora smo v tej rubriki v sobotni številki Glasa (11. november, št. 85) objavili tudi pripovedko o nastanku Hudičevega boršta, ki jo je zapisala Darinka Orehovec, objavljena pa je bila v Matijevem rodu, glasilu učencev osnovne šole Preddvor. V pripovedki piše, da je v Tupaličah na neki kmetiji gospodinjala zelo lakomna žena, da je prišel k njej berač in jo poprosil za jabolko, ona pa mu je odgovorila, naj raje hudič boršt odnese na Zaplato. Hudič je res prišel in boršt odnesel, vendar je prišel le do srede gore, ko je pri sv. Jakobu zazvonilo...

Danes vam lahko posredujemo še drugo različico te pripovedke, tokrat v verzih. Zapisal jo je naš dopisnik Dušan Stanjko, pripovedovala pa mu jo je njegova stara mama, 85-letna Uršula Stanjko, ki zdaj živi v Kranju, rojena pa je bila na Kokrici; njen deklinski priimek je Karu. To pesem je slišala od svojega očeta, ki je bil doma iz Tupalič; bil je ljudski pesnik, pripovedovati je znal menda zelo veliko pesmic, nekatere je znal tudi zapeti. Hčerka Uršula si je ne-

katere zapomnila in jih do danes ni pozabila. Med njimi je tudi pesmica, ki jo objavljamo dobesedno tako, kot jo je povedala; govori o skopi gospodnji in o beraču, ki jo je prišel poprositi za jabolka.

V prijazni ravnini,
sred rožic dišečih,
pod belim snežnikom,
krog svojega vrta
jesenskega dne je
ob sončnem zahodu
prevzetno šetala
skopulja gospa.

Pod soncem zastoj bi
iskati se trudil,
kateri bi utegnil,
temu enak,
Zastoj mu primerjaš
taljanske planine,
v lepoti na svetu
nobeden ni tak.

V različnih drevesih
preblaga plemena
se v rajski ložiček
ta vrt spremenil.

Od zatega cvetja,
od rajskega sadja,
se vejce in steblo
vsaktero šibi.

Siv starček ob vrtu
ob palci prilize,
na licu mu revščina
bila je brat.
»Gospa milostljiva,
začne trepetati,
»dovolite tri jabolka
meni pobrat?«

»Kako se predrzneš
me tukaj nadležvat,
pober se od mene,
nesramni lenuh!
Ko b tacemu sadje
za metat imela,
raj vidim, da vzame
peklenski ga duh.«

Pohlevna solzica
na lice mu kane,
od srčnih bridkosti
odpravi se preč.
Ko zjutraj prevzetna
skopulja ustane,
prelepega vrta
ni videla več.

Pesmica, ki jo je zapisal Dušan Stanjko, in pripovedka, ki jo je zapisala Darinka Orehovec, obravnavata torej isti motiv: hudobno, skopušno gospodnjo, ki jo pride poprositi berač za jabolko, ona pa ga mu ne da in še reče »Raje naj mi hudič boršt odnese na Zaplato!« (Darinka Orehovec), oz. »...raj vidim, da vzame peklenski ga duh!« (Uršula Stanjko). Prvotno gre torej nedvomno samo za odnos gospodnje in berača pa za kažen neke višje sile zaradi njene skoposti, zveza z nastankom Hudičevega boršta pa je gotovo kasnejšega nastanka. Ostale različice pripovedke o nastanku Hudičevega boršta govori namreč o sporu dveh kmetov zaradi gozda oz. zaradi lastništva lesa v gozdu kot o vzroku za prepir in za klicanje hudiča »na pomoč!«

Vsem našim bralcem, ki poznajo še kakšno različico pripovedke bodisi o nastanku Hudičevega boršta bodisi o hudobni gospodnji in beraču, bomo hvaležni, če nam bodo to sporočili. Obiskali jih bomo ali pa nam lahko kar pošljete zapis. Če boste pripovedko ali pesmico zapisali sami, ne spreminjajte ničesar tistega, kar boste slišali pri starih ljudeh. Zapišite tako, kot boste slišali. Vaše prispevke bomo z veseljem objavili.

A. Triler

Uršula Stanjko

razcestja • Miha Klinar: Mesta, ceste in razcestja • Miha Klinar: Mesta, ceste in razcestja • Miha Klinar: Mesta,

vina 77

kracije in samoodločbe z kakimi tremi meseci za-

proletariat!

jo socialno demokrati njena načela o vojni, o delovnega človeštva, o

je zaspala.

Roziko in s Slavkom vozi proti vasi, iz katere je

Razmišlja o stricu Antokakor grob.

njene misli pri Andreju in zaradi podobne usode

ija o razdalji, ki jih še ustavila in kjer zavije

čas, ki ga je odmerila

ni konec. Ljudje poslušane poznata) duhovnega idigal:

duhovnik izrekel Jezusov te ... a reče), morda že te zahteve po svobodni,

To vam zagotavlja prvi ški duhovnik dr. Anton odločno zahteva izpolnitacije. Naj živi pravični Korošec! Naj živi Avstrija v okviru velike, slavne

riji? Ne! Avstrija mora

propasti! Mora zaradi Andreja! Zaradi mene!« kljubuje trmasto v sebi Rozi duhovnikovim vzklikom.

»Nič novega! Nič vzpodbudnega!« pravi Stefi. Rada bi se prerinila do pokopališkega zidu, kjer visi štirinajst trnjevih vencev križevega pota te vasi.

Toda gneča je prevelika. Treba bo počakati, da bo vzklikanja konec.

- »Zahtevamo svobodno državo!«
- »Zahtevamo konec vojne!«
- »Zahtevamo amnestijo vseh zaprtih!«
- »Zahtevamo mir!«
- »Zahtevamo kruh!«
- »Zahtevamo delo!«

Tako vzklika ljudstvo.

Mir, ki bo vrnil ženam može.

Mir, ki bo vrnil otrokom očete.

Mir, ki bo vrnil materam sinove.

Kruh, ki bo nasitil lačne.

Delo, ki bo revnim ustvarjalo kruh in ohranjalo domačo zemljo slovensko.

Delo na domačih tleh.

Delo, ki ga revnim in golim bajtarskim rokam ne bo več treba iskati s culami na tujem v nemških, v francoskih ali belgijskih rudnikih ali onstran morja v argentinskih gozdovih in pampah, pod mrzlim ledenim nebom Kanade ali tavati za kruhom beden in lačen v dolarskem paradizu Združenih držav Amerike tako, kakor so mnogi morali pred vojno, ker je bila domača gruda do domačih delavcev preskopa in je zanje poznala v tovarnah samo najtežja, a najslabše plačana ročna dela, k strojem paabila delavce iz nemških pokrajin cesarstva ali pa celo iz nemškega vladarstva ter tudi z njimi skušala domačo slovensko grudo napraviti nemško v vseh mestih in povsod, kjer so tovarne.

Delo in kruh na domačih tleh!

Take so ljudske zahteve.

Jim to uresničenje majniške deklaracije zagotavlja?

Brez uresničitve teh zahtev svobodna država ni mogoča.

Brez uresničitve teh zahtev ni mogoče terjati od ljudi, ki morajo s trebuhom za kruhom na tuje, da bi ljubili državo in v njej začutili domovino in jo kot domovino vzljubili.

Stefi je ob teh vzklikih, kakor da bi bila na socialističnem zboru in ne na shodu, na katerem imajo prvo besedo politikantski duhovniki, ki so, žal, vsaj zgodovina tako dokazuje, doslej še vselej bili na strani oblasti in daleč od uresničevanja tega, kar je od njih terjal s svojim naukom Kristus, razen v tistem davno davnem času krščanstva, preden je krščanstvo postalo sila in oblast, a je potem iz sužnjeva, ki jim je obetalo, da jih bo napravilo za ljudi, napravilo samo tlačane in nadaljevalo, ne Kristusove vere v počlovečeni in

suženjstva odrešeni svet, marveč družbo, ki se je ravnala po starih grških načelih, družbo osvajalskih, izkoriščevalskih in zaslužnjevalskih slojev belega človeka, ki je zaradi svojih tlačiteljev in izkoriščevalcev v očeh izkoriščanih in zaslužjenih postal bela grabežljiva zver v človeški podobi...

V takih mislih se Stefi med razhajajočo se innočico približa spominski kapelici in se zagleda v napis, v imena in v trpečega Kristusa in zdi se ji, da ji Kristus z žalostnim trpečim pogledom pritrjuje.

Tu, pred kapelico jih najde Stivčeva...

4

Stefi in Rozi nemita, ko poslušata skoro šepetajočo pripoved Stivčeve o nevarnosti, ki preti judenburškim ubežnikom, če se ne bodo mogli pravočasno umakniti z ozemlja, ki ga nameravajo cesarske žandarmerijske in vojaške enote preiskati in poloviti ubežnike.

»Tako se bojim,« šepeta Stivčeva. Skrbi jo, da so se možje premislili zaradi Andrejeve trme (čeprav Andreja sedaj še ne omeni, da bi ne užalila svoje nove prijateljice Rozike). Boji se, da še vedno čakajo v svojem skrivališču ali kje bolj visoko v hribih, namesto da bi pohiteli in se čimprej umaknili na ono stran Baške grape in od tam v Skofjeloško hribovje, kjer je sedaj najvarneje, saj so preganjske enote, ki so večeraj popoldan prišle v Kobarid in baje tudi v Tolmin in Bovec, prišle prav od tam.

»V Skofjeloško hribovje? To je tako daleč,« zašepeta Rozika, prizadeta zaradi vznemirljivih novic ki so ji pokvarile današnji dan, pravzaprav večer, ki se ga je že vse te dni veselila, saj se je doslej z Andrejem samo bežno srečala in še tedaj nista bila sama. Toliko da sta se pozdravila in da ji je Andrej naročil, naj gre ob priložnosti obvestiti njegovega brata Matijo, da je srečno pobegnil in pribežal iz Judenburga; Matijo, ki si želi cesarjeve zmage, ki bi Andreja in njo pregnala z domače grude v daljno tujino in v negotovo prihodnost; Matijo, ki ji ni bil nikoli posebno pri srcu, a ga je šla s Stefi in Slavkom večeraj vseeno obvestiti samo zato, da bi lahko nocoj Andreju povedala, da je obiskala Matija in da mu prinaša njegove pozdrave in želje, da bi se srečno skrival in da bi po zmagi cesarskega orožja srečno pobegnil v tujino, v kako državo, ki ni bila s cesarjem v vojni.

To je Matija še posebno poudaril, naj Andreja opozori, saj bi bil drugače Andrejev beg brez smisla.

Oblasti v premaganih državah bi ga na zahtevo cesarskih oblasti prijelo in ga poslale nazaj. Tu pa bi ga čakala kroglja kakor slehernega dezertarja. Svojo nepremišljeno neumnost bi moral plačati z življenjem, — je rekel tako brezčutno in neprizadeto, kakor da Andrej ni njegov brat, zaradi česar se ji je Matija ob slovesu zamericil tako zelo, da ji je bilo davi dvakrat žal, ker ga je šla obvestiti in ker je sinoči ostala v Bači, namesto da bi se vrnila in prišla sem.

»Se zidalo bo gledišče, ko se leto pomladi...«

Prav v dneh, ko se je dr. France Prešeren, s cesarskim dekretom novoimenovani odvetnik, odpravil v Kranj — so v Ljubljani, 17. oktobra 1846, slovesno odpirali obnovljeni in prezidani Talijin hram, Stanovsko gledališče.

Zato gotovo ne bo narobe, če na to naključje navežemo še nekaj besed o Prešernovem odnosu do gledališke umetnosti, o njegovih dramatskih načrtih in o nekaterih poizkusih v zvezi z odrskimi prikazi pesnikovega življenja in dela.

SLAVJE STOLETICE

Naj bo ta kratek zapis hkrati tudi droben glas v zboru vseslovenskih slavnosti ob stoletnici ustanovitve Dramatičnega društva v Ljubljani.

Seveda pa segajo začetki slovenske gledališke dejavnosti dosti bolj nazaj; celo tja v leto 1657, ko so ljubljanski jezuitski dijaki v slovenskem jeziku uprizorili »Paradiž«.

Potem je tu še leto 1721, ko so v Skofji Loki domačini uprizorili znameniti »Pasijon«. Hkrati pa je ta »Pasijon« tudi prvo zapisano slovensko dramsko besedilo, ki ga sedaj skrbno hrani kapucinski samostan v Skofji Loki. Obsega v 14 podobah kar čez tisoč slovenskih stihov izpod peresa patra Romualda. Skofješki »Pasijon« je uprizorila pravcata množica igralcev — nad 300 oseb!

Se pomembnejše leto v slovenski gledališki kroniki pa je nedvomno leto 1789, ko je naš radovljiški rojak Anton Tomaž Linhart v ljubljanskem Stanovskem gledališču uprizoril svojo »Zupanovo Micko«. Ni pa igre samo napisal, pač pa je v njej tudi sodeloval kot igralec!

Dramatik dr. Bratko Kreft je takole označil vrednost uprizoritve Linhartovega dela:

»Nobena nemška ali italijanska predstava v Stanovskem gledališču, čeprav so zapeli v njej slovenski vložek, ni mogla manifestirati tega, kar je manifestirala uprizoritev »Zupanove Micke«: narodno, kulturno in socialno zavest in moč ljudstva, v katerem jeziku je tudi mogoče ustvariti gledališče... Če veljajo besede, ki jih je v tisti dobi zaklical Schiller nemškemu narodu, da narod brez gledališča ni narod, potem se je v tisti decembrski noči l. 1789, ko so Linhartovi igralci prvič uprizorili »Zupanovo Micko«, dolončno ustoličila tudi naša narodnost.«

Po petdesetletnem zatišju, ko ni bilo več čuti slovenske besede raz gledaliških desk, so zasijali prvi žarki spet šele l. 1848. Tega leta je bilo v Ljubljani ustanovljeno »Slovensko društvo«, ki mu je pristopilo tudi nekaj Kranjčanov in bližnjih okoličanov: Konrad Pleiweis, braia Rudolf in Konrad Lo-

kar, Jakob Strupi ter štirje mladi kaplani: Lovro Pintar, Luka Stanovnik, Jože Križnar in Valentin Ravnikar. »Slovensko društvo«, ki mu je od vsega začetka predsedoval dr. Janez Bleiweis, je v teku tega in prihodnjega leta uprizorilo 7 odrskih del.

Pomembno je tudi leto 1855., ko je Fran Levstik napisal in uprizoril svojega »Junteza«. — Veselje do iger je postalo vsesplošno tudi na podeželju. Nekako smotrnost v to prosvetiteljsko delo pa so vnesle šele Čitalnice.

ZASLUŽNE ČITALNICE

Konec leta 1869. je bilo na Slovenskem že 58 večjih čitalnic. — Prvo so ustanovili 29. I. 1861 v Trstu, sledila so mesta in kraji: Maribor, Ljubljana, Celje, Tolmin, Gorica, Skofja Loka, Ptuj — Kranj je bil deveto mesto, ki se je ponašalo s to, za one čase tako pomembno nacionalno ustanovo.

Literarni in kulturni zgodovinar dr. Ivan Prijatelj je slovensko čitalništvo takole ocenil:

»Čitalnice niso bile samo bralna društva, ampak zavodi, ki so skrbeli za družabne zabave in gojitev petja, glasbe in začetke dramatike. Bile so učilnice domačega govora v slovnici in konverzaciji. Budile so smisel za slovensko čtivo, bile so predavalnice in posvetovalnice političnih voditeljev, a tudi nacionalne vabilnice... Doba Čitalnic je otroško lepa doba brstenja in cvetja...«

Nas bo seveda zdaj posebno zanimalo, s kakim zanosom so stari Kranjčani že leta 1862 ustanovljali svojo Čitalnico. Profesor Makso Pirnat pripoveduje o teh svetlih dneh:

»Dne 23. novembra l. 1862 so v bližnji Skofji Loki s slovesno besedo otvorili svojo Čitalnico. Te slavnosti se je udeležilo iz Kranja mnogo meščanov, med katerimi se je že začela na tihem buditi narodna zavest. Silno navdušeni so se vrnil domov. Na dan sv. Katarine — torej dva dni po loški slavnosti — je že krožila po Kranju iskreno pisana okrožnica, ki poziva meščane, naj se predramijo in tudi ustanove svojo Čitalnico. — Okrožnico so podpisali: trgovec Konrad Pleiweis, župan Konrad Lokar, lekarnar Karel Savnik, trgovec Matej Pirc in Katarina Florian.«

Naslov okrožnice je bil: »Povabilo vsem domoljubnim mestjanom.« Imelo pa je vabilo nepričakovan uspeh. Za člane se je prijavilo kar 71 vrlih »mestjanov«. Med njimi so bila tudi taka imena kot: Janko Urbančič, graščak s Turna nad Preddvorom (brat pisateljice Josipine Turnograjske), Janoz Reš,

dekan kranjski, baron Anton Zois, dr. Janez Bleiweis, pesnik in politik dr. Lovro Tomar ter drugi. — Za svojega prvega častnega člana je kranjska Čitalnica že l. 1863 imenovala slovitca škofa, narodnjaka in mecena Josipa Juraja Strossmayerja.

Kipeče narodnostno navdušenje nekdanjih naših soobčanov najbolje ilustrira dejstvo, da so vsi udeleženci ustanovne skupščine nove Čitalnice, ki je bila v gostilni »Stara pošta«, skupno odšli do pesnikove gomile. Pevski zbor je zapel pesem »Na grobu Prešernovem«, ki jo je posebej za to priložnost spenil Fran Levstik, uglasil pa dr. Benjamin Ipavec. Ob sklepu slovesnosti so pevci še zapeli »Luna sije...«

Sporočilo pravi, da je petje »... vse navzoče tako ganilo, da je mahoma zavlada med množico grobna tišina in da so se v nešteti očeh zaiskrile solze svetega ginjenja. — Bil je to dan, kakršnih je malo videl Kranj; dan narodnega navdušenja, ki je rodil najlepših, obilnih sadov. In brez dvoma mnogo pripomogel k narodnemu prerobenju mesta Kranja.«

In res! Izjemno živahna dejavnost nove Čitalnice se je zrcalila predvsem v številnih gledaliških predstavah.

PRVA IGRA

Prva igra v slovenskem jeziku »Pravda« je bila uprizorjena v Kranju dne 29. junija 1864. — (Torej bi smeli v Kranju letos slaviti kar 103-letnico slovenskega gledališkega udejstvovanja!)

Po tem prvem ohrabrujočem začetku na »deskah, ki pomenijo svet«, so si v tem in v naslednjih letih igre kar sledile: l. 1864 je »Čitalnica« uprizorila še »Popotnika« in »Starost — slabost«; l. 1865 »Domači prepiri«, »Dobro jutro«, Vilharjevega »Zupana«, Linhartovo »Zupanovo Micko« in Luize Pesjakove »Svitoslava Zajčka«; l. 1866 »Bob iz Kranja«, spevoigro »Advokate«, »Ključec je od smrti vstal«, »Kteri bo?« in Bleiweisovo »Zvesta do smrti«.

S ponosom lahko pokaže Kranj na teh trinajst slovenskih predstav še pred letom 1867, ki ga slavimo letos kot rojstno letnico ljubljanskega Dramatičnega društva.

Vendar je ta letnica odločilna v zgodovini slovenske gledališke umetnosti. Dramatično društvo je namreč že l. 1892 preraslo v ustanovo, ki se danes imenuje Slo-

vensko narodno gledališče. Torej velja slavje stoletnice ustanovitve neposrednega predhodnika sedanjega reprezentativnega nacionalnega gledališča! Nikakor pa ne začetkom gledališke dejavnosti na Slovenskem, ki so seveda dosti starejši.

Ustanovitev Dramatičnega društva je bila v letu 1867 zares pomemben kulturni dogodek. O tem naj pričata odmeva iz teh dni.

Naš kranjski rojak, dolgoletni »očče slovenskega naroda«, dr. Janez Bleiweis, je v »Novicah« z navdušenjem pozdravil ustanovitev ljubljanskega Dramatičnega društva.

Portal Kazine v Kranju, kjer je uprizorjalo Čitalnica svoje gledališke predstave

»Rojaki, zopet je odprto novo področje delavnosti, ki bode na veliko korist vsemu slovenskemu narodu. Naj se krepko in čvrsto razvije mlado društvo in požene novo cvetje na polju slovenskega slovtva in domače umetnosti.«

Pisatelj Fran Levstik, ki je bil l. 1868 izvoljen za prvega predsednika novega Dramatičnega društva, je takole začrtal pot slovenskemu gledališkemu življenju.

»Položimo temelj narodnemu gledališču, katero bo bistrega uma slovenskega vredno, katero bo prijeten dom za narodno razveseljevanje, šola lepih npravov in čiste narodne besede ter budilno zrcalo plemenitih čustev in dejanj človeških.«

TALIJIN VERNIK

Vsekakor moramo še opravičiti uvrstitev tega zapisa v zgodovini slovenskega gledališča v to naše prešernovsko kramljanje.

Prešeren kot vemo iz sporočil sodobnikov ni bil kak odličen, samotarski človek — nasprotno, vprav družbo-ljubiv je bil. Saj je znano, da je že v Ljubljani rad zahajal na ples in v gledališče. Tak je bil tudi v Kranju, kjer se je udeležil »bala« v Khislsteinu in čisto prihajal v kazino.

Da je bil Prešeren res nekak kar reden obiskovalec ljubljanskega gledališča, pa nam izpričuje dvojce sporočil.

Pesnikov blejski soimenjak hotelir Franc Prešeren je med drugim pripovedoval pisatelju Janezu Trdinu: »Prav lahko smo zapazili, da je v gledališču, na plesiščih in vseh večjih zbirališčih iskalo Francetovo oko vselej njo, in če jo je zazrl, da se je ni mogel nagledati.«

Dne 5. septembra 1837. ko je bil Prešeren na neki predstavi v gledališču, je nenadoma tamkaj zagledal sošolca, poznejšega škofa, Antona Martina Slomška. Po predstavi sta šla skupaj na večerjo in tamkaj mu je Prešeren stisnil v roke znani nagajivi epigram o »Devištvu«.

Podoba je, da je tudi Prešeren sam moral misliti na pisanje dramatskega dela v stilih. Vsaj tako smemo sklepati iz besed, ki jih govori učenec staremu pisarju v »Novi pisarji«:

Romance zdaj počjo
in balade,
tragedija se tudi nam obeta,
sonete slišim peti
pevce mlade.

Kako natanko, kot pravi videc, je Prešeren vedel že tedaj za ceno Linharta — gledališčnika, izpričujeta njegovi vrstici v grobnem napisu:

Komu Matiček, Micka,
hči župana,
ki mar mu je slovenstvo,
nista znana?

Ostane nam še bežen pogled na dramatska dela, igrokaze, librete in scenarije, ki imajo za vsebino pesnikovo življenje ali njegovo delo. Zaradi stiske s prostorom moramo to zanimivo, a razmeroma obsežno poglavje, odložiti za prihodnji zapis v tej rubriki.

Crtnimir Zorec

Po Prešernovih stopinjah

Nesreče preteklega tedna

Od 10. do 14. novembra se je na gorenjskih cestah pripetilo 14 prometnih nesreč.

V ponedeljek popoldne se je na cesti med Krnico in Pokljuko hudo ponesrečil Jože Urbančič z Bleda v avtomobilu KR 60-81. Po izjavi voznika ga je med vožnjo nenadoma zabolelo pod desnimi rebri, tako da je spustil krmilo. Avtomobil je zaneslo na rob ceste, od koder se je prevrnil 20 metrov po strmem gozdnem pobočju. Voznik se je hudo ranil, škode na avtomobilu pa je za okoli 5000 N din.

Vozniku Ignacu Zupanu je pri vožnji na cesti Podvin — Radovljica nenadoma počila sprednja guma. Zaradi tega je vozilo zaneslo na rob ceste, od koder se je prevrnil v jarek. Voznik Zupan se je pri tem laže poškodoval, škode na avtomobilu pa je za okoli 3000 N din.

Istega dne ob enih ponoči se je zgodila prometna nesreča na cesti Kranj — Golnik. Voznik Jože Grašič iz Gorič pri Golniku je zavozil na levo stran ceste, zadal ob-

Smrtna nesreča pred Martuljkom

V torek, 14. novembra, se je ob osmi uri zjutraj pripetila huda prometna nesreča na cesti prvega reda v Gozd Martuljku. Službeni voz carinarne Jesenice, ki ga je vozil Alojz Lavriha, upravnik carinarne na Jesenicah, je vozil v smeri proti Kranjski gori. V desnem blagem ovinku je na rahlo poledeneli cesti avtomobil začelo zanašati v levo, pričemer je treščil v dvoje smrek. Voznik avtomobila Alojz Lavriha je med prevozom v bolnišnico umrl, sopotnika v avtomobilu Jovan Savič in Lazaros Mitrevski pa se hudo ranjena zdravita v jeseniški bolnišnici. Na avtomobilu je za 20.000 N din škode.

L. M.

cestni kamen in se prevrnil pod cesto. Voznik nesreče ni prijavil, temveč je odšel domov. Tam ga je našla tudi prometna patrula. Ker je bil videti vinjen, so ga odpeljali na odvzem krvi. Na avtomobilu je za okoli 5000 N din škode.

V četrtek dopoldne se je na Prešernovi cesti na Bledu hudo ponesrečil voznik motornega kolesa Franc Fartek. Motorist je pripeljal po Prešernovi cesti in se z motorjem zaletel v hišni vogal ter se pri tem hudo ranil.

V ponedeljek v zgodnjih jutranjih urah se je na cesti Kranj — Škofja Loka voznica osebnega avtomobila KR 21-25 Milena Lužan z avtomobilom zaletela v vprego, ki jo je vodil Franc Pintar, rojen 1895. Nesreča se je zgodila, ko je neznan motorist z blešččo lučjo zaslepil voznico avtomobila. Voznik vprege je bil laže ranjen, na avtomobilu pa je za okoli 5500 N din škode.

V Zabreznici pri Zirovnici se je v ponedeljek dopoldne hudo ponesrečil devetletni Mirko Jalen iz Rodin. Ko je s kolesom pripeljal iz nekega dvorišča, ni upošteval prednosti osebnega avtomobila KR 50-06, ki ga je vozil Franc Azman. Pri trčenju se je otrok huje ranil, na vozilih pa je za okoli 2500 N din škode.

L. M.

Vožnja po sredini ceste

V petek v večernih urah se je v Begunjah pripetila hujša prometna nesreča. Voznik Janez Rebselj je z avtomobilom KR 37-13 vozil iz Drage v Begunje po sredini ceste. Nasproti mu je pripeljal avtomobil KR 129-93, ki ga je voznik Metod Praprotnik pred srečanjem z omenjenim avtomobilom ustavil. Voznik Rebselj se je pri tem zmedel, zapeljal je nekoliko v levo in pri tem trčil v Praprotnikovo vozilo. Sopotnica v Rebseljevem vozilu se je hudo ranila. Na vozilih je za okoli 3700 N din škode.

L. M.

Neprevidno prehitavanje

V soboto dopoldne se je pri bencinski črpalki v Kranju pripetila hujša prometna nesreča. Voznica Ludvika Gašperšič v avtomobilu KR 24-01 je pri črpalki zavijala na levo. Za njenim avtomobilom je vozil osebni avtomobil KR 101-29, ki ga je upravljal Jože Zabret, rojen 1945, in je v tem trenutku prehitaval po levi strani. Pri trčenju ni bil nihče ranjen, na obeh vozilih pa je škode za 3000 N din.

L. M.

Požar v tržiški tovarni kos in srpov

V tržiški tovarni kos in srpov je v sredo, 8. novembra, ob 11.35 dopoldne izbruhnil požar, ki pa na srečo ni terjal nobene materialne škode. Po besedah predstavnika tovarne kos in srpov je prišlo do samovžiga pri kalilnih pečeh pod streho. Požar so pogasili sami delavci z ročnimi gasilnimi aparati, tako da tržiški gasilci, čeprav so prišli takoj na mesto požara, niso imeli dela. vig

L. M.

Utopila sta se

V soboto, 10. novembra, je Sora pri Škofji Loki naplavila truplo Cvetka Dolinarja, rojenega 1938, iz Brakovice. Pokojnika so pogrešali od 6. novembra letos.

Istega dne so v Jezernici na Zgornjem Jezerskem našli truplo Alberta Svatovška, rojenega 1906, iz Zg. Jezerskega. Komisija še ni ugotovila vzrokov utopitve.

Naš fotoreporter je na cesti Kranj—Ljubljana posnel razbit avto. — Vozniki, razmere na cestah bodo zaradi vremena vsak dan bolj nevarne. Upoštevajte to, da bo čim manj podobnih prizorov — Foto Perdan

Zahvala

Ob tako nepričakovani hudi nesreči, ki je zadela mojega ljubega moža in očka

Jožeta Zormanana

se zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki so mi v tako hudih dneh stali ob strani, vsem za izraženo sožalje, darovano cvetje in vence. Posebno zahvalo smo dolžni vsem gasilcem za njihovo požrtvovalnost in tov. Ropretu za poslovilne besede, AMD Senčur, g. župniku iz Cerkelj za izrečene ganljive besede in vsem, ki so z menoj sočustvovali, pomagali in ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Se enkrat vsem iskrena hvala.

Zalujoči: žena Mici, sinovi: Jožko, Vilko in Slavko ter ostalo sorodstvo

Praprotna polica, 11. 11. 1967

Zahvala

Ob smrti našega dragega brata in strica

Filipa Šorlija

se zahvaljujemo vsem, ki so mu pomagali ob njegovi hudi bolezni. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Vrbnjaku ter zdravnikom in ostalemu zdravstvenemu osebju internega oddelka bolnišnice na Golniku in kirurške klinike v Ljubljani. Zahvaljujemo se č. duhovščini in vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti in mu darovali cvetje. Hvala tudi vsem drugim, ki so nam kakorkoli pomagali.

Zalujoči: bratje in sestre, nečaki in nečakinje

Kranj, dne 13. novembra 1966.

NOVOST — KVALITETA — PRAKTIČNO

sodobna obloga za pod
TAPISOM

na zalogi v naši
poslovalnici
MANUFAKTURA
Lesce, oddelek
DEKORATIVA —
v skladišču pohištva

TRGOVSKO PODJETJE

murha
LESCE

Radio

SREDA — 15. novembra

8.08 Glasbena matineja — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.10 Igramo za vas — 9.45 Glasbena pravljica — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 11.15 Narodne in domače viže za sredo dopoldne — 12.10 Iz opusa Stanka Premerla — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Iz operetnega sveta — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Igra

Poročila poslušajte vrnj dan ob 5., 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05., 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

mo za razvedrilo — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 14.55 Kreditna banka in hranilnica Ljubljana — 15.20 Glasbeni intermezzo — 15.45 Naš podlistek — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Naši reproduktivni umetniki izvajajo Chopina — 18.40 Naš razgovor — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Melodije iz Španije — 19.25 Pet minut za EP —

20.00 Astrologi — opera — 22.10 Za ljubitelje jazza — 23.05 Literarni nokturno

CETRTEK — 16. novembra

8.08 Iz oper francoskih skladateljev — 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo — 9.25 Pesmi narodov iz AP Vojvodina — 9.40 Pet minut za novo pesmico — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 11.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe — 12.10 Trije prizori iz opere Ekvinočij — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Holandske pihalne godbe — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Izbrali smo vam — 15.20 Glasbeni intermezzo — 15.40 Mali recitali — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Četrtek simfonični koncert — 18.00 Aktu-

alnosti doma in v svetu — 18.15 Turistična oddaja — 18.45 Jezikovni pogovori — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Ansambel The Rockies — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer — 21.40 Glasbeni intermezzo — 22.10 Komorni večer — 23.05 Literarni nokturno

PETEK — 17. novembra

8.08 Glasbena matineja — 8.55 Pionirski tednik — 9.25 Miro Kerjaj poje koroške narodne pesmi — 9.40 Iz glasbenih šol — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 11.15 Lahka glasba — 12.10 Haydn, Mozart, Beethoven — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Čez hrib in dol — 13.30 Pri-

poročajo vam — 14.05 Veliki valčki in uverture — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 14.55 Kreditna banka in hranilnica Ljubljana — 15.20 Napotki za turiste — 15.25 Glasbeni intermezzo — 15.45 Kulturni globus — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Clovek in zdravje — 17.15 Koncert po željah poslušalcev — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Zvočni razgledi po zabavni glasbi — 18.45 Na mednarodnih križpotjih — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Igra Plesni orkester RTV Ljubljana — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Glasbeni cocktail — 20.30 Slovenska zemlja v besedi in pesmi — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.10 Iz sodobne simfonične glasbe — 23.05 Literarni nokturno

Televizija

SREDA — 15. novembra

17.00 Poročila, 17.05 Lutkovna igra (RTV Skopje) — 17.25 Japonski tečaji, umetnost in žvepleni vrelci, 17.55 TV obzornik (RTV Ljubljana) — 18.15 Ne črno ne belo (RTV Beograd) — 19.00 Razstava štajerskega baroka v Mariboru, 19.30 Mozaik kratkega filma (RTV Ljubljana) — 20.00 TV dnevnik (RTV Beograd) — 20.30 Cik cak, 20.40 Lepa Vida — TV drama, 21.45 Ob razstavi Jožeta Tomina, 22.05 Mednarodni jazz festival v Ljubljani, 22.30 Zadnja poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 17.55 Včeraj, danes, jutri (RTV Zagreb) — 18.15 Ne črno ne belo, 19.00 Mednarodna scena (RTV Beograd) — 19.30 TV pošta (RTV Zagreb) — 19.54 Lahko noč, otroci, 20.00 TV dnevnik (RTV Beograd) — 21.00 Spored italijanske TV — **Ostale oddaje:** 17.25 Poljudno znanstveni film, 20.30 Propagandna oddaja (RTV Zagreb) — 20.40 Filmski omnibus (RTV Beograd) — 21.40 Mali komorni koncert (RTV Zagreb) — 21.55 Perspektive (RTV Beograd) — 22.15 Informativna oddaja (RTV Zagreb)

CETRTEK — 16. novembra

9.40 TV v šoli, 10.35 Angleščina (RTV Zagreb) — 11.00 Angleščina (RTV Beograd) — 14.50 Ponovitev TV v šoli, 15.45 Angleščina (RTV Zagreb) — 16.10 TV v šoli, 17.05 Poročila, 17.10 Tik tak (RTV Ljubljana) — 17.25 Slike sveta (RTV Beograd) — 17.55 TV

obzornik, 18.15 Kaleidoskop (RTV Ljubljana) — 18.35 Gost v studiu, 19.00 Dežurna ulica (RTV Beograd) — 19.40 Cik cak, 19.54 Propagandna medigra (RTV Ljubljana) — 20.00 TV dnevnik, 20.30 Aktualni razgovori (RTV Beograd) — 21.10 Risanka (RTV Ljubljana) — 21.20 Jutri — TV drama, 22.20 TV dnevnik (RTV Beograd) — **Drugi spored:** 17.55 Včeraj, danes, jutri, 18.15 Spored JRT, 19.54 Lahko noč, otroci (RTV Zagreb) — 20.00 TV dnevnik (RTV Beograd) — 21.00 Spored italijanske TV — **Ostale oddaje:** 16.10 Osnove splošne izobrazbe (RTV Beograd) — 17.05 Poročila (RTV Skopje) — 19.40 Propagandna oddaja (RTV Beograd) — 21.10 Propagandna oddaja, 22.20 Informativna oddaja (RTV Zagreb)

PETEK — 17. novembra

9.40 TV v šoli (RTV Zagreb) — 11.00 Osnove splošne izobrazbe (RTV Beograd) — 14.50 TV v šoli (RTV Zagreb) — 17.05 Poročila, 17.10 Vaša križanka (RTV Skopje) — 17.55 TV obzornik (RTV Ljubljana) — 18.15 Mladinski koncert, 18.45 Poje Biserka Valentanlić (RTV Beograd) — 19.05 Kultura industrijskega oblikovanja, 19.35 Cik cak, 19.40 Aktualna tema (RTV Ljubljana) — 20.00 TV dnevnik (RTV Beograd) — 20.30 Cik cak, 20.40 Clochemerle — francoski film, 22.10 Zadnja poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 17.55 Včeraj, danes, jutri, 18.55 Spored JRT, 19.05 Mladi na zaslou (RTV Zagreb) — 19.54 Lahko noč, otroci (RTV Skopje) — 20.00 TV dnevnik (RTV Beograd) — 21.00 Spored italijanske TV — **Ostale oddaje:** 20.30 Propagandna oddaja, 20.40 Mož Laramieja — film, 22.10 Informativna oddaja (RTV Zagreb)

Kino

Kranj CENTER

15. novembra franc. CS film FANTOMASOVA VRNITEV ob 16., 18. in 20. uri

16. novembra amer. barv. film SHANE ob 16., 18. in 20. uri

Kranj STORZIC

15. novembra amer. barv. CS film KRALJICA COLORADA ob 16. in 20. uri, franc.

film DNEVNIK ZENE V BELEM ob 18. uri

16. novembra amer. barv. CS film LJUBEZEN V LAS VEGASU ob 16., 18. in 20. uri

Jesenice RADIO

15. novembra italij. film VI-SOKA SOLA NEZVESTOBE

16. novembra amer. barv. CS film V VRTINCU

17. novembra sovjetski film ZENSKA

Jesenice PLAVZ

15. novembra amer. barv. CS film V VRTINCU

16. novembra češki film ŽENE NE OBDARUJ S CVETJEM

17. novembra češki film ŽENE NE OBDARUJ S CVETJEM

Skofja Loka SORA

15. novembra jug. nem. barv. CS film KOMISAR X ob 18. in 20. uri

16. novembra španski film KRVNIK ob 16. uri

17. novembra španski film KRVNIK ob 18. in 20. uri

Kamnik DOM

15. novembra jug. barv. film ORLI LETIJO ZGODAJ ob 20. uri

16. novembra jug. barvni film ORLI LETIJO ZGODAJ ob 17.15 in 20. uri

ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA

išče za sezonsko prodajo svojih izdaj po Sloveniji

VEČJE ŠTEVILO AKVIZITERJEV

Pester in zanimiv izbor knjig, primeren za vsakega kupca, zagotavlja spretnim akviziterjem možnost dobre zasluzka v obliki provizije. Delo je zlasti primerno za študente, upokoence in kot dodatna zaposlitev tudi za uslužbence.

Kandidati, ki bodo po mnenju komisije ustrezali pogojem za delo, imajo možnost dodatne zaposlitve ali tudi stalne za določen čas.

Ponudbe pošljite na naslov: ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA, prodajni oddelek, Titova 3, Ljubljana.

V ponudbi obvezno navedite izobrazbo, poklic in morebitne izkušnje, ki bi vam pri prodaji knjig koristile. Na zgornji naslov se lahko oglasite tudi osebno, in sicer vsak delavnik razen sobote med 7. in 9. uro zjutraj.

NOVE OBRESTNE MERE na hranilne vloge

- 6,25 % ZA HRANILNE VLOGE NA VPOGLED
7 % ZA HRANILNE VLOGE VEZANE ZA DOBO 1 LETA
8 % ZA HRANILNE VLOGE VEZANE NA 2 LETI IN VEČ

GORENJSKA KREDITNA BANKA KRANJ

s podružnicami:

NA JESENICAH, ŠKOFJI LOKI
V RADOVLJICI, IN TRŽIČU

Varčevalec z vlogo 1.000 N din je zavarovan za primer nezgodne smrti ali trajne invalidnosti

Prodaj

Prodaj MOPEĐ kolibri, registriran, primeren za cross, hitrost 85 km, 6 KM. Kovor 82, Tržič 2408
Prodaj ŠOTOR za štiri osebe, dodatni STEDILNIK gorenje in PRIKOLICO za VW. Kranj, Cirilova 16 2409

kamgarni

PRI
KRANJCU

KRANJ Cankarjeva 7

Prodaj rabljen BRZOPARILNIK. Debeljak Ivan, Vrbnje 18, Radovljica 2410

Poceni prodaj osebni avto fiat-1100, E-model. Naslov v oglasnem oddelku 2411

Prodaj MLATILNICI z re-to, brejo svinjo in 6 tednov stare PRASIČKE. Poženik 16, Cerklje 2412

Prodaj PRASICA, 90 kg težkega in BIKCA, 300 kg. Tenetiše 28, Golnik 2413

Prodaj električno ČRPAL-KO za hišni vodovod. Križaj Anton, Hafnerjeva pot 22, Kranj-Stražišče 2414

Zelo ugodno prodaj rabljeno pohištvo. Aljaževa 5, Jesenice 2415

Prodaj plemenskega VO-LA, ki zna voziti. Zg. Lip-nica 17, Kamna gorica 2416

Prodaj KRAVO, ki bo decembra teletila in 6 tednov stare PRASIČKE. Praprotna polica 13, Cerklje 2417

Prodaj moško športno KOLO. Naslov v oglasnem oddelku 2418

Prodaj mlado KRAVO s teletom. Studentice 3, Lesce 2419

Prodaj 7-tednov stare PRASIČKE. Voklo 12, Senčur 2420

Prodaj novo zidno OPE-

KO 25x40 cm. Naslov v oglasnem oddelku 2421

Prodaj 6 tednov stare PRASIČKE. Sp. Brnik 87, Cerklje 2422

Poceni prodaj VLOZEK za raztegljiv kavč in otroško KOSARO z žimnico. Chvatal, Planina 5, Kranj 2423

Zaradi selitve prodaj POHISTVO. Naslov v oglasnem oddelku 2424

Prodaj nov polkavč in otroško POSTELJICO po zelo ugodni ceni. Naslov v podružnici Glasa Jesenice 2425

Sobni KAMIN in STEDILNIK gorenje na drva prodaj. Naslov v oglasnem oddelku 2426

Dobro ohranjen plinski STEDILNIK ugodno prodaj. Sifer, Stara Loka 1, Skofja Loka 2427

Prodaj žilindrino OPEKO 30x40x20 cm. Naslov v oglasnem oddelku 2428

Kupim

Kupim SLAMO za krmo. Gregore Jože, Hraše 26, Smednik 2429

Kupim LEP VOZ zapravljivek-dvosedežni. Culibrk Slavko, Podbrezje 56, Duplje 2430

Kupim kovaško ORODJE, lahko rabljeno. Pišite: Čerpnjak Alojz, Jesenice, Maršala Tita 61 2431

Kupim rabljeno KAD-500—1000 litrov, za sadje. Naslov v oglasnem oddelku 2432

Ostalo

Iščem mlajšo UPOKOJEN-KO za varstvo 2-letnega otroka in pomoč v gospodinjstvu. Nudim hrano in stanovanje. Ostalo po dogovoru. Naslov v oglasnem oddelku 2433

Obveščamo, da smo odprli SPREJEMNICO za kemično čiščenje oblek in ostalega blaga v pralnici pri Vodovodnem stolpu, Kranj, Begunjska 11. Se priporoča »USLUGA—Stražišče« 2442

Nasel sem moško športno KOLO št. 665223. Dobi se Kokrica 281, Kranj 2434

SOFERJI! POZOR! polnim in popravljam vse vrste akumulatorjev. GRAJZER Lev-ro, Sejmišče 2, Kranj 2435

SVEŽA JAJCA po reklamni ceni prodaja valilnica v Naklem pri Kranju 2436

Podpisani MARKO ANTON iz Poženka 35 preklicujem izrečen odtok v gostilni »pri Češnarju« v Cerkljah, Antonu Globočniku iz Zg. Brnika, da mi je poškodoval ključavnico 2437

Inštruiram matematiko in fiziko za osnovne in srednje šole. Naslov v oglasnem oddelku 2438

Inštruiram vse predmete za osemletko, razen angleščine. Ponudbe poslati pod »Poceni« 2439

Opremljeno SOBO oddam. Ponudbe poslati pod »Stražišče« 2440

Dobri ženi in skrbni mami-ci KRT POLDKI vse naj-

lepše k njenemu godu želi mož Janko in hčerka Irena 2441

Iščem starejšo ZENSKO za varstvo dveh otrok na Zl. polju. Naslov v oglasnem oddelku 2443

DOM na Čemšeniku (nad Kokro) posluje v zimski sezoni 1967/68 kot planinska postojanka in je redno oskrbovan ob sobotah, nedeljah in drž. praznikih. Planinska sekcija »SAVA« Kranj 2394

Kmetijska zadruga Skofja Loka razpisuje

JAVNO DRAŽBO

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

— tovorni avtomobil Deutz 4500, leto izdelave 1960

— traktorska prikolica, »kipper«, enosna, z nosilnostjo 3 tone

Obe vozili sta v voznem stanju.

Javna dražba bo v ponedeljek, 20. 11. 1967, ob 8. uri pri združni mehanični delavnici v Skofji Loki.

Obveščamo naše zavarovance, da smo izplačali naslednje odškodnine za požarne škode:

dne 24. 10. 1967 Anton Pogačnik, Brezje 71, p. Brezje S din 2,947.240

dne 24. 10. 1967 Cerkevno predstojništvo, Cerklje S din 2,581.800

dne 9. 11. 1967 Marija Gabrijelčič, Brezje 63, p. Brezje S din 1,317.500.

Uprava Zavarovalnice Kranj

VELIKA JEENSKA KNJIŽNA

Založbe MLADINSKA KNJIGA
do 10. decembra 1967
Znižanje cen knjigam do 75 %

RAZPRODAJA

Knjige lahko nabavite v poslovalnici Mladinska knjiga, Kranj, Maistrov trg 1.

Transturist

OPOZARJA NA TURISTIČNE IZLETE
MED PRAZNIKI ZA 29. NOVEMBER

- šestdnevno potovanje po Italiji od 28. novembra do 3. decembra. Cena samo 590 N din
- V Pariz s Simplon-ekspresom od 28. novembra do 3. decembra. Cena samo 590 N din
- Izlet v Budimpešto od 29. novembra do 1. decembra. Cena 310 N din
- V Bolgarijo in Turčijo. Odhod 25. novembra, povratek 2. decembra. Cena 778 N din.

Prijave za vse izlete sprejemajo poslovalnice »Transturista«: Ljubljana, Subičeva 1, tel. 20-316, na Bledu, v Bohinju, Radovljici, Skofji Loki, Domžalah in Piranu.

Najboljši gorenjski športnik

Tretji glasovalni kupon za najboljšega gorenjskega športnika

V uredništvo smo prejeli že lepo število glasovalnih listkov. Ceprav za sedaj še ne moremo govoriti o končnem zmagovalcu, lahko že povemo, da se je izoblikovala »vodilna skupina« športnikov, v kateri so Lidija Svarc, Ludvik Zajc, Marjan Mesec in Majda Ankele. Po današnjem kuponu bomo objavili le še dva, zato pohitite z glasovanjem.

Sportniki, med katerimi izbiramo najboljšega (po abecednem redu): Majda Ankele, Albin Felc, Blaž Jakopič, Silvo Logonder, Vlado Martelanc, Marjan Mesec, Polde Milek, Peter Stefančič, Lidija Svarc, Jože Turk in Ludvik Zajc.

Vsak bralec ima pravico poslati neomejeno število glasovalnih kuponov. Upoštevali bomo kupone, ki bodo prispeli v uredništvo najkasneje do petka, 24. novembra. Točkovanje bo bo izvedeno po ključu 5, 4, 3, 2, 1.

Najboljši gorenjski športnik bo prejel prehodni pokal Glasa.

Glasovalni kupon

Najboljši gorenjski športnik

1.
2.
3.
4.
5.

Naslov

Podpis

Opomba: Izrežite kupon in ga izpolnjenega pošljite na naslov: Uredništvo Glasa, Kranj, Trg revolucije 1. Kupon lahko pošljete v pismu, nalepite na dopisnico ali pa oddaste v uredništvo.

Plavalna nepismenost izginja

Kranjske osnovne šole so pričele z rednim poukom plavanja

Vsako dopoldne v kranjskem zimskem bazenu odmevajo vzkliki otrok, ki v okviru šolskega pouka hodijo tja k obveznemu učenju plavanja. Lani smo poročali o nezavidnem stanju glede znanja plavanja na osnovnih šolah, letos pa se je stvar bistveno spremenila na bolje.

Pred dvema letoma je pričela samoiniciativno z učenjem plavanja osnovna šola France Prešeren. Ker so imeli v učenju lepe uspehe, se jim je lani pridružila tudi šola Lucijan Seljak. Letos pa zasledimo v zimskem bazenu vsako dopoldne poleg učencev omenjenih šol še učence osnovnih šol Stane Zagar in Simon Jenko.

O prizadevanjih po odpravi plavalne nepismenosti med kranjskimi učenci smo se pogovarjali s strokovnim sodelavcem Zavoda za prosvetno-pedagoško službo v Kranju Stefanom Ošinom.

Letos je organiziral Zavod za prosvetno-pedagoško službo poseben sestanek ravnateljev vseh šol, na katerem so vsem šolam priporočili učenje plavanja po njihovih možnostih. Sestanek in priporočilo sta sledila lanski priporočili sveta za telesno kulturo, da naj bi se uvedlo obvezno plavanje.

Ceprav danes še ni mogoče govoriti o rezultatih te

koristne akcije, pa lahko že slišimo prve učence, ki zadovoljno ugotavljajo, da so se naučili plavati.

Za vse pete in šeste razrede je sedaj vpeljana obvezno plavanje. Plavanje vodi predmetni učitelj, nekaterim šolam pa pomaga še plavalni učitelj Zavoda za vzdrževanje športnih objektov. Na ta način imajo učenci vseh štirih kranjskih šol enkrat tedensko obvezno plavanje.

Največjo težavo za učenje plavanja predstavlja precej globoka voda v zimskem bazenu. V prvih treh tednih so ta problem rešili tako, da so znižali gladino na 1 do 1,40 metra, sedaj pa si Zavod za vzdrževanje športnih objektov prizadeva, da bi nabavili posebno premično dno s katerim bi lahko globino vode prilagodili vsaki starostni kategoriji (stalno spuščanje vode je namreč predrago).

Drug resen problem za vse šole je vprašanje cene brzina. Tudi pri tem je Za-

Letošnje tekmovanje je končano. Zanj je bilo prijavljenih pet ekip: Jesenice, Mladi rod (Sk. Loka), Tabor (Žiri), Trata (Sk. Loka) in Triglav (Kranj). Se pred tekmovanjem je Trata odstopila. Boj za gorenjskega prvaka so nadaljevale še štiri ekipe. Triglavani so v začetku pokazali največ, toda v jesenskem delu sploh niso več igrali. Tekmovalna skupnost je večkrat zahtevala pojasnilo, vendar vodstvo kluba ni odgovorilo, zato uvrstitve tega moštva ni upoštevala v končni lestvici.

Tako so ligo uspešno končale le tri ekipe. Med njimi so Žirovci bili najboljši, saj so vsa srečanja dobili. Loška in jeseniška vrsta pa sta precej izenačeni, vendar so Jeseničani zaradi boljše uvrstitve pred Ločani.

Skrbno delo z mladimi močmi se bo gotovo bogato obrestovalo pri obeh slovenskih ligaših (Kroju in Jesenicah). Kranjčani pa bi morali vsaj mladim posvetiti več pozornosti.

V prihodnji sezoni bi bilo koristno, če bi še Radovljičani poslali svoje pionirje v boj za tečke.

Lestvica

Tabor-Žiri	4 4 0 153:114 8
Jesenice	4 1 3 119:132 2
Mladi rod	4 1 3 96:122 2

Osebnе napake: Mladi rod 63, Jesenice 54, Tabor-Žiri 44, izvajanje osebnih napač: Tabor 108:46 (42,6%), Jesenice 60:23 (38,3%), Mladi rod 40:10 (25%).

Najboljši streliči: 1. Pečelin (Tabor) 53, 2. Vehar (Tabor) 40, Jurca (Jes.) 31, Božič (Jes.) 30, Draksler (M. rod) 23 itd.

Gorenjska košarkarska liga — pionirji

Tabor — Žiri brez poraza

2:2 (100%), 3. Jurca (Jesenice) 20:10 (50%).

Sistematsko delo s pionirji se kaže tudi v rezultatih. Škoda je, da ekipa Žirov nima doma starejših vzornikov (nimajo članske ekipe), toda kljub temu dosega lepe uspehe in je na dobri poti do kvalitetnega košarkarskega centra v Žirih, saj imajo tudi zelo močno žensko ekipo.

P. Pokorn

Selčanke drugič osvojile pokal

V Slovenjem Gradcu sta se v republiškem rokometnem finalu za rokometni pokal srečali ženski ekipi Selc in Kranja. Kot lani, je tudi letos uspelo osvojiti to lovoriko igralkam iz Selc.

Seleca: Lotrič, Jelenc, Gajger, Cufar I 3, Benedičič 4, Cufar II, Demšar, Veber, Golja, Pikuš 6, Smit.

Kranj: Krampelj, Kolman 1, A. Ankele 4, Kristan 2, Liebhart 2, Slevce 3, Troha, Pišler, Sokolič.

V izredno izenačeni igri so Selčanke slavile vendarle zasluzeno zmago. Kranjčanke so v začetku vodile, vendar so Selčanke izenačile in nato

vodile skozi vso igro. V drugem polčasu so Kranjčanke kar trikrat izenačile, vendar sta ob koncu Benedičičeva in Pikuševa zagotovili zadostno prednost.

Najboljše pri zmagovalkah so bile Cufarjeve, Benedičičeva in Pikuševa, pri Kranjčankah pa Ankeletova, Krampeljeva in Slevčeva.

V moškem finalu je Slovenj Gradec visoko porazil ljubljanski Slovan s 23:8 — (12:4).

Jože Turk, državni prvak v kegljanju pravi:

»Drugi so boljši«

Jože Turk ni uspel obraniti lanskega naslova slovenskega prvaka (zasedel je drugo mesto), zato pa se je izkazal na državnem prvenstvu s tem, da je postal novi državni prvak. Na kegljišču v Kranju sva se pogovarjala o njegovi športni poti.

»Kegljal sem začel leta 1953. Nastopil sem na prvenstvu Kranja in zasedel prvo mesto.«

— Ste eden izmed redkih, ki je dosegel lepe uspehe tudi kot mladinec.

»Državni mladinski prvak sem bil leta 1958 — tedaj sem postavil tudi še veljavni državni mladinski rekord 991 keglj, slovenski prvak pri mladincih pa sem bil v letih 1956 in 1957.«

— Vaši največji uspehi?

»Lani sem bil slovenski članski prvak, gorenjski prvak ter skupaj z Jerebom prvi v parih, letos pa sem poleg naslova državnega prvaka osvojil drugo mesto na republiškem prvenstvu ter prvo na slovenskem in drugo na državnem prvenstvu v parih z Martelancem.«

— Kako gledate kot državni prvak na svoje tekmece?

»Mislim, da je Steržaj brez konkurence naš najboljši kegljač. Letos ni najbolje pravljen, drugi pa to na tekmovanjih izkoristimo...«

— In Martelanc?

»Kaj mislim o njem? Kakšen je, najbolje pove podatek, da sem osvojil kranjsko prvenstvo leta 1953, vsa druga leta pa jih je on. Mislim, da bo kranjski prvak dokler bo kegljal.«

— Vaš klub KK Triglav je dosegel izredne uspehe. V vi-

trinah so naslovi gorenjskega, republiškega in državnega prvaka, naslov ženske državne prvakinja, ekipnega moškega prvaka Gorenjske, Slovenije in Jugoslavije. Kako poteka življenje na kegljišču po tolikšnih uspehih?

»Lahko bi rekel normalno. Normalno treniramo, imamo svoja krožkovna tekmovanja, vendar pa je vsa naša pozornost v zadnjem času posvečena izgradnji avtomatskega kegljišča. Potrebujemo posojilo. Upam, da ga bomo dobili, saj nam vračanje sploh ne more delati nikakršnih preglavic.«

P. Colnar

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tisk« Kranj, Koroška cesta 8. — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 (stavba občinske skupščine) — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-135. — Telefoni: redakcija 21-835, 21-860; uprava lista, malooglasi in naročniška služba 22-152 — Naročnica: letna 24.—, polletna 12.— N din. Cena posameznih števil 0,40 N din — Inozemstvo 40,00 N din. — Mali oglasi beseda 0,6 do 1 N din. Naročniki imajo 20 % popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.